

PRIMORSKI DNEVNIK

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale i grupp

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 248 (9250)

TRST, sobota, 25. oktobra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljem, razmnožen na okolišč. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Gocvi pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

82-LETNI «GENERALISSIMO» NAJ BI BIL ŽE VEČ DNI V KOMI

ŠPANSKI DIKTATOR FRANCO NA SMRTNI POSTELJI ODLOŽENA PREDAJA OBLASTI JUANU CARLOSU

Zdravniško sporočilo govori o hudi srčni krizi, ki pa naj bi jo Franco premostil

MADRID, 24. — Zadnje zdravniško sporočilo o zdravstvenem stanju španskega diktatorja Franca govori o spremembah v poteku bolezni državnega poglavarja, saj je Franco preživel ponovno srčno krizo. Zdravniško sporočilo v svoji suhoparni in hladni obliki jasno govori o dejstvu, da je Franco pri življenju samo zaradi neprestane zdravniške nege in da sploh ni več pribešen. Od včeraj naj bi 82-letni «generalissimo» bil v komi.

O veliki zmešnjavi v španskem političnem življenju pravi tudi dejstvo, da se ministri svet, ki se redno sestaja ob petkih ob 11. uri, danes ni sestel. Sporočili so, da se je pač sestel baje včeraj.

Minister za informacije Leon Herrera je v svoji tiskovni konferenci v zvezi z zdravstvenim stanjem državnega poglavarja in z njegovim nasledstvom izjavil, da do sedaj ni prišlo do pogojev, zaradi katerih bi morali izvajati člen 11 španske ustave.

Po njegovem mnenju Francova bolezen ni tako huda, da bi mu preprečila izvajanje njegovih funkcij. Vsekakor, je izjavil minister Herrera, sta vlada in svet kraljevstva pripravljena sproštovati določila ustave. Delstvo je, da nihče nima poguma zah-

tevat od senilnega diktatorja, da izroči oblast princu Juanu Carlosu in se zato dejansko brezvladje se nadaljuje.

V krogih politične opozicije prevladuje mnenje, da je zdravniško sporočilo o srčnih krizah Franca prvi korak k morebitnemu sporočilu, da je oblast prevzel Juan Carlos. Prevladuje mnenje, da se zdravstveno stanje generala Franca v resnici ni spremenilo od torka, ko je imel prvi srčni napad. Njegov naslednik Juan Carlos ga je v teku dneva večkrat obiskal, po vsej verjetnosti pa ni mogel z njim govoriti.

Poročajo tudi o seji vrhovnega sveta vojne mornarice, ki ga sestavljajo najvišji častniki in ki se je sestel danes v Madridu pod predsed-

ZARADI POLOŽAJA V ŠPANJIJ
Portugalska vojska
v stanju pripravljenosti

LIZBONA, 24. — Glasnik celinskega operativnega korpusa je danes izjavil, da so portugalske obojene sile v stanju pripravljenosti zaradi sedanega političnega položaja v državi. Vojaške oblasti so prekleale vsa dovoljenja in vsi vojniki morajo ostati v vojašnicah. Poveljnik celinskega operativnega korpusa general Otero Saravia de Carvalho je sklical sejo vseh poveljnikov libonskih polkov, da bi razpravljali o dinamičnih atakih, ki so jih v glavnem mestu izvedle desničarske skupine. Govorijo tudi o znamenjih, da bi v severni, srednji in južni Portugalski pripravljali desničarski golpe.

Se zlasti strogo je stanje pripravljeno v Oportu, kjer okolna vojska patrolirajo glavne ceste ter nadzorujejo dohode v mesto. Zjutraj je vojska policija prejela večjo količino orožja in streliva ter dodatne obroke hrane. Mnogi povezujejo zaostreitev položaja na Portugalskem z zadnjimi dogodki v Španiji, kjer je diktator Franco na smrtni postelji. Če bo prevzel oblast princ Juan Carlos, do česar bi, menijo v Lizboni, lahko prišlo še danes, bi morda desničarske skupine portugalskih beguncev v Španiji izgubile podporo in naj bi skušale vdreti v Portugalsko s severa.

Jutri bo prisel v Oporto ministrijski predsednik admiral de Azevedo. Njegov obisk je povzročil dokajšnje presenečenje, saj sovpada s povratkom predsednika republike Costa Gomesa z uradnega obiska v Jugoslavijo. O Azevedovem potovanju v Oporto so poročale socialistična, socialdemokratska in demokristjanska stranka še pred uradnim vladnim glasnikom.

V sporočilu, ki ga je COPCON objavil v prvih popoldanskih urah je rečeno, da so v teku poostrejene varnostne akcije sprito vesti o možnih sabotajah s strani skrajne desnice, o čemer pravi eksplozija šestih peklenjskih strojev v Lizboni. Bombe so poškodovale vozila nekaterih visokih mornariških častnikov.

TOKIO, 24. — Ameriški zunanji minister Kissinger je odpotoval iz Tokia v domovino po kratkih teden intenzivnih razgovorih z japonskimi voditelji. Pred odhodom se je šef ameriške diplomacije sestel še z japonskim premijerom Mikijem in z njegovim namestnikom Fukudo, katerima je poročal o poteku svojega obiska na Kitajskem. Japonski voditelji pa so zagotovili Kissingerju, da tokajska vlada za sedaj ne namerava diplomatsko priznati Severne Koreje.

Otvoritveni koncert abonmajske sezone GM

Skušnje orkestra Glasbene matice pod vodstvom dirigenta Oskaria Kjura za drveništvi otvoritveni abonmajske koncerte sezone 1975-76 v Kulturnem domu.

Po Stalnem slovenskem gledališču začena danes tudi Glasbena matica svojo abonmajsko koncertno sezono — peto po vrsti — med katero nam bo nudila devet visoko kvalitetnih instrumentalnih in vokalnih koncertov.

Kot je bila otvoritvena premiera SSG velik kulturni dogodek za slovensko zamejstvo, tako se tudi drveništvi otvoritveni koncert GM uvršča v vrh slovenskega zamejskega kulturnega življenja, saj obe ta dva dogodka, obenem z dejavnostjo še na tolikih drugih področjih od likovnega do literarnega, pričata, da je v nas živ ustvarjalni kulturni vir, pa čeprav je vse, kar delamo in ustvarjamo, rezultat nesorazmerno velikih naporov in mnogokrat tudi žrtve ob še vedno nerazumljivem nerazumevanju za naše kulturne potrebe.

Glasbena matica vstopa letos v 30. leto svoje povojne dejavnosti, katero je nasilno prekinil fašizem s požigom Narodnega doma, kjer je takratna Glasbena matica razvijala svojo pedagoško in koncertno aktivnost. Prekinitev njenega delovanja je pomenila silno obubožanje glasbenega življenja Slovencev v Trstu in v njegovi okolici, ni pa mogla pomeniti njegove smrti. Petje in muziciranje se je na amaterskem nivoju, umaknilo v delno ali popolno ilegalo in stopilo iz nje šele z osvoboditvijo, ko je oživljena Glasbena matica ponovno zaorala v zaraščeno njivo, ki pa je v svojih nekih še ohranila živice klase semena, ki so ga zasejali razni Polci, Kogoji, Kumariji, Pahorji, Venturijeli, Svarci, Sonci, Vrabci, Senčini in še toliko drugi.

Ogromno je delo, ki ga je v teh 30 povojnih letih opravila Glasbena matica tako s svojo glasbeno šolo kot s koncertno dejavnostjo. Tisočim mladim, ki jim državna šola s svojim neživljenjskim programom ne nudi nikakršne ali skoraj nikakršne glasbene vzgoje, je nudila glasbeni pouk, izšola nam je celo generacijo novih mladih glasbenikov-instrumentalistov, ki se uspešno uveljavljajo v glasbenem življenju doma in drugod, vzdržuje lastni orkester, ki mu drevi pritiče čast odpiranja koncertne sezone, požrtvovalno skrbi za vzgojanje mladega pevskega naraščaja in s svojimi koncerti, v zadnjih letih v okviru rednih abonmajev, umetniško bogati naše in splošno kulturno življenje Trsta, Gorice in drugih krajev.

Obracun teh tridesetih let je visoko pozitiven, pa naj gre že za kvantiteto ali kvaliteto opravljenega dela. Žal pa ne moremo govoriti o pozitivnosti tridesetletnega obračuna v drugem smislu: Res se je Glasbena matica obnovila iz naših lastnih sil kot odraz našega stremljenja k čim popolnejšemu kulturnemu izživetju in kot taka bila vsa ta leta tudi v izključno breme naše skupnosti. Toda to nikakor ne more pomeniti, da bi breme vzdrževanja tako eminentne kulturne vzgojne ustanove, moralo ostati samo in za zmeraj na ramah manjšine. Kot skupnost, ki se ji vsaj v načelu priznava pravica enakopravnih državljanov, imamo vsi pravico, da celotna družbena skupnost podpre obstoj šole Glasbene

DANES

Tudi Francovi zdravniki priznavajo, da je zdravstveno stanje 82-letnega španskega diktatorja brezupno. Zvečer je premošil še eno srčno krizo, kaže pa da je že več dni v komi. Kljub vsemu pa še vedno niso sprožili postopka za predajo oblasti princu Juanu Carlosu, po vsej verjetnosti, ker si nihče ne upa povedati Francu, da je njegovo stanje brezupno, če je sploh še pribešen.

Včerajšnja splošna stavka državnih uslužbencev, ki so jo oklicali avtonomni sindikati in CISNAL v polemiki z vlado in z zveznimi sindikati, se je zaključila s popolnim polomom, saj je bila udeležba v stavki neznatna. Po mnenju federacije CGIL, CISL in UIL to potrjuje pravilnost linije zveznih sindikatov, ki se bojujejo ne samo za zaščito delavcev, ampak tudi za reševanje problemov gospodarskega razvoja in zaposlovanja.

V Beogradu so se včeraj zaključili jugoslovansko-portugalski pogovori, ki so jih z obeh strani ocenili kot zelo koristne za nadaljnji razvoj odnosov prijateljskega in sodelovanja med obeh državama. Portugalski predsednik Costa Gomes bo danes odpotoval na Reko, kjer si bo ogledal ladjedelnico, nato pa končal svoj tridenišni uradni obisk v Jugoslaviji.

Sklepna prireditev na «Borštnikovem srečanju 75» bo jutri zvečer z «Večernom poezije med NOV», ki bo

Na «Borštnikovem srečanju» poklicnih slovenskih gledališč

SSG z «Dvema bregovoma» prodorno uspelo v Mariboru

Predstavi je poleg številnih predstavnikov kulturnega in družbeno-političnega življenja prisostvovala tudi vdova po avtorju drame - Danes zvečer podelitev Borštnikovih nagrad

MARIBOR, 24. — Stalno slovensko gledališče iz Trsta je nočjo nastopilo na zaključnem večeru tekmovalnega spreda letošnjega «Borštnikovega srečanja» v Mariboru z dramo «Dva breгова» Antona Leskoveca. Na srečanju so se predstavila vsa slovenska poklicna gledališča.

Za predstavo je vladalo veliko zanimanje v mariborskih in sploh v slovenskih gledaliških in kulturnih krogih, tudi zaradi tega, ker je ta Leskovečeva drama doživela svoj oster krst prav v Mariboru. V popolnoma zasedeni dvorani ob številni udeležbi uglednih predstavnikov slovenskega kulturnega in družbeno-političnega življenja, je predstavi prisostvovala tudi vdova po pokojnem avtorju. Za izvirno in bogato umetniško interpretacijo je celotni ansambel z režiserjem Babičem vred, bil deležen izjemnega aplavza in vsestranskih priznanj.

Sklepna prireditev na «Borštnikovem srečanju 75» bo jutri zvečer z «Večernom poezije med NOV», ki bo

Zamejski Slovenci pri Josipu Vidmarju

V zastopstvu so bili predstavniki ZSO in SKGZ

Včeraj pozno popoldne so v Trzinu na Gorenjskem obiskali Josipa Vidmarja, ki je pred kratkim dopolnil osemdeseto leto, predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroskem in Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Koroske so zastopali Franci Zwitter, Karel Prusnik-Gasper, Andrej Kokot in Florian Lipuš. S predsednikom Borisom Racetom in načelnikom kulturne komisije Miroslavom Košto pa so bili še tri predstavniki ustanov in organizacij, ki so združene v SKGZ: prof. Josip Tavcar, predsednik Društva Slovensko gledališče, Stanislav Renko, predsednik Narodne in študijske knjižnice, dr. Gojmir Demšar, ravnatelj Glasbene matice, dr. Karel Šiško, ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta, in za Slovensko prosvetno zvezo predsednik Klavdij Palčić in Edmund Košta.

Boris Race je v svojem pozdravu poudaril predvsem tiste poteze v slovenskem življenju in tiste prelomne dogodke iz njegovega življenja, ki so najbolj živi v zavesti zamejcev, njegovo nezamenljivo vlogo pri ustanovitvi OF in njenem vodenju, njegovo povojno delo, se posebej pa veliko zanimanje, ki ga je vselej kazal za doseganje, ki ga je vselej kazal za ljubezen do tržaškega gledališča, katerega ukinitvi se je svoj čas postavil odločno po robu.

Josip Vidmar je v odgovoru dejal, da se ne čuti vrednega vseh časti, ki jih je deležen, češ da je vselej opravljal zgolj svoje delo in da je bilo marsikaj prej rezultat trenutnega zgodovinskega stanja kakor osebnega zasluga. Vsekakor, je poudaril predsednik SAZU, pa smo lahko nadvse zadovoljni nad dejstvom, da se je v velikem domovinskem boju slovenska kultura plebiscitarno postavila v obrambo svojega naroda.

Koroski so slavljencu namenili svojo Drabosjakovo odlikovanje in podelili Valvasorjevo knjigo o Koroski, SKGZ pa mu je poklonila sliko Avgusta Černigoja, ki prikazuje motiv z naše obale.

Predsednik Bonifacio zapuša ustavno sodišče

RIM, 24. — Zaradi zapada mandata bo prof. Francesco Paolo Bonifacio zapustil ustavno sodišče, kateremu je predsedoval od leta 1973, potem ko je bil devet let njegov član. Bonifacio, ki ga je v prejšnjih dneh sprejel predsednik republike, danes pa sta se od njega poslovila predsednika obeh zbornic Pertini in Spagnoli, se bo vrnil v Neapelj, kjer bo poučeval ustavno pravo na tamkajšnji univerzi. Njegovega naslednika v ustavnem sodišču bi moral izvoliti parlament na skupni seji obeh zbornic prihodnje sredo, 29. oktobra.

Mezzosopranistka Nora Janković solista drveništvi koncerta

matice, oziroma da se ji da tak status, ki bo ustrežal njenemu vzgojnemu značaju in splošno družbenemu pomenu.

Vsa prizadevanja, da bi bila Glasbena matica, oziroma njena glasbena šola, deležna ustrezne finančne podpore krajevnih ustanov, dežele in države, doslej niso dali pomembnejših rezultatov. Prav tako niso prodrli predlogi, da bi Glasbena šola GM prešla kot avtonomni oddelke v sklop državne konservatorije «Tartini», in tudi nedavni odgovor ministra za javno vzgojo Malfattija poslancu Škerku (z dne 20. septembra t.l.), v katerem mu na njegovo zanimanje za to vprašanje sporoča, da zaradi pomanjkanja fondov v šolskem letu 1975-76 ni mogoče odpreti nobenega novega zavoda na področju umetniške vzgoje (mišljena je priključitev šole GM kot avtonomnega oddelka konservatoriju «Tartini»), ne daje velikega upanja, da bi bilo to pereče vprašanje rešeno v bližnjem času.

Tako ostaja Glasbena matica žal še naprej tudi finančno odvisna skoraj izključno od nas samih, od naše zavzetosti in nagnjenosti, ki jo bomo med drugim izpričevali tudi z množičnim obiskovanjem njenih abonmajskega koncertov in podpiranjem njenega vzgojnega in kulturnega poslanstva.

Docela propadla stavka avtonomnih sindikatov državnih uslužbencev

Neznatna udeležba v stavki - Resolucija glavnega sveta CGIL

RIM, 24. — 24-urna splošna stavka državnih uslužbencev, ki so jo oklicali avtonomni sindikati in CISNAL v znak protesta proti dogovoru med vlado in federacijo CGIL, CISL in UIL, je doživela pravi polom. Med železničarji je poziv k stavki ostal praktično brez odmeva, saj je železniški promet potekal povsem redno in v severni in srednji Italiji, na jugu pa so zabeležili samo neznatne zastojne nekatere tovorni vlaki. Med uslužbenci polidržavnih podjetij in poštne uprave udeležba v stavki ni presegla 2 do 3 odstotkov. Kar se tiče šol ni stavka imela nobenih posledic na pouk na osnovnih šolah, na srednjih šolah pa je staval skoraj izključno nizki odstotek profesorjev. Na ministrstvih se je okrog 13 odst. uslužbencev udeležilo stavke.

Federacija CGIL, CISL in UIL je objavila poročilo, v katerem ugotavlja, da se je «dokaz moči», ki so ga hoteli dati avtonomni sindikati, povsem izjavil, kar potrjuje pravilnost linije zveznih sindikatov, ki se bojujejo na dveh frontah: za zaščito delavcev in za reševanje splošnih problemov gospodarskega razvoja in zaposlovanja.

Na sedzu ministrstva za reformo javne uprave je bilo danes novo srečanje med vlado in sindikati, ki je bilo tokrat posvečeno vprašanju pošto-telefonske uprave. Na sestanku so dosegli načelni dogovor o splošni liniji pogajanj, medtem ko bodo specifične probleme tega sektorja obravnavali na prihodnjih srečanjih, ki bodo v najkrajšem času.

Danes so medtem objavili zaključno resolucijo, ki so jo soglasno odobrili ob včerajšnjem zaključku za-

PREDSEDNIK GOMES SI BO DANES OGLEDAL REŠKO LADJEDELNICO

Jugoslovansko-portugalski pogovori končani

Portugalski predsednik Costa Gomes med tradicionalno slovesnostjo vsaditve drevesa v «Parku prijateljstva» v Beogradu.

(Od našega dopisnika)

BEograd, 24. — Nočjo so se končali uradni jugoslovansko-portugalski pogovori. Zaključno srečanje dveh delegacij sta vodila predsednika Tito in Gomes, čez dan pa so se pogovarjali tudi člani delegacij. Zvezna tajnika za zunanje zadeve Miloš Minić in dr. Emil Ludvigster sta z zunanjim ministrom Melom Antunesom razpravljala o nadaljnjem razvoju odnosov in sodelovanja med državama in o nekaterih zunanje-političnih vprašanjih in dogodkih v svetu. Zvezni tajnik za ljudsko obrambo armadni general Nikola Ljubičić pa je sprejel na prijateljski pogovor člana sveta revolucije brigadnega generala Pedra Correo in kapetana Rodriga Castra.

Predsednika Tito in Gomes sta podprla dogovore, ki so jih v zvezi z nadaljnjim sodelovanjem dosegli njihovi delavci. Omeniti velja, da sta popoldne v Beogradu predsednik zveznega komiteja za znanost in kulturo Trpe Jakovlevski in zunanji minister Melo Antunes podpisala protokol o kulturnem sodelovanju. Tito in Gomes sta v sklopu pogovorih poseben pomen pripisala bližnjemu zasedanju mešane komisije, ki bo obravnavala konkretne ukrepe za napredek sodelovanja na posameznih področjih.

V nočnejših pogovorih so tudi uskladjili in sprejeli skupno sporočilo, ki ga bodo objavili jutri proti večeru. V krogih delegacij obisk portugalskega predsednika Gomesa in njegove pogovore s predsednikom Titom soglasno ocenjujejo kot pomembne in koristne za nadaljnji razvoj odnosov, sodelovanja in prijateljstva med državama.

Francisco da Costa Gomes bo jutri odpotoval iz Beograda na Krk in po krajšem bivanju na Reki, kjer si bo ogledal ladjedelnico «3. maja», končal tridenišni uradni obisk v Jugoslaviji.

VLADO BARABAŠ

Gospodarsko društvo na Kontovelu tričetrt stoletja dela in uspehov

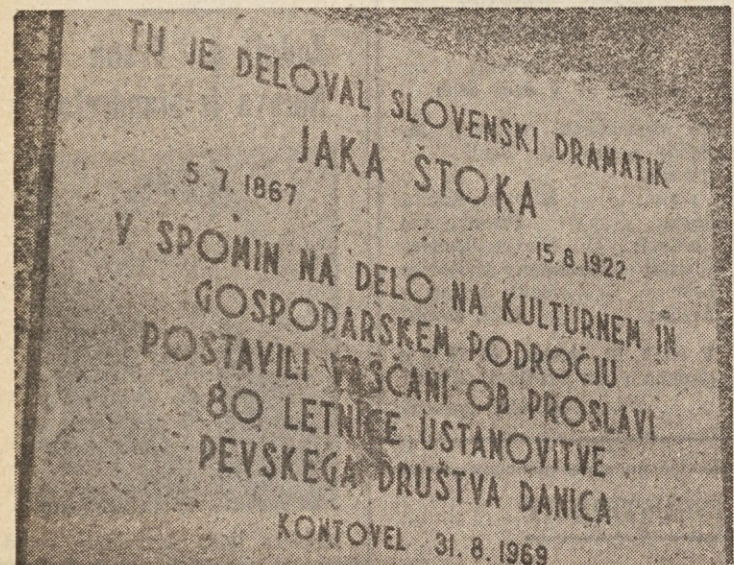
II.

Iz tajniškega poročila na obnem zboru 23. 3. 1919 beremo sledeče: «Po petem letu obstoja društva, katero je od leta do leta vidno napredovalo, se je tedanji odbor po zrelem premišljevanju odločil, da kupi lastno hišo in s tem utrdi zaupanje pri družniških v gotovo in boljše bodočnost. Dne 13. avgusta 1905 se je odbor pogodil z gospodom Jakobom Štoko, tedanjim predsednikom zadruge in hišnim posestnikom ter kupil od njega za ceno 26.000 K poslopje, katero je danes last društva. Društvo se je obvezalo, da plača ta znesek deloma s svojo مايو gotovino, deloma s posojilom, katerega namerava najeti in slednjič deloma na odplačevanje v obrokih gotovega zneska gospodu Jakobu Štoku. Mestna hranilnica in posojilnica je z ozirom na dopis Gospodarskega društva z dne 12. 10. 1906 s pismom z dne 15. oktobra i. l. dovolila društvu posojilo v znesku 17.000 K. Razen tega je društvo pozneje našlo pri Zvezi

Izredni občni zbor zaradi dolgov - Društvena klet - Otroški vrtec - Okupacija med prvo vojno - Nastop fašizma, požigi in zavarovanje - Obnovitev po svobodi

vsak način rešiti društvo propada, se je zahvaliti, da je zadruge nadalje napredovala ter se polagoma znebila najprej nevkupljenih in radi tega za člane najbolj sitnih dolgov pri Zvezi in naposled tudi o-nih pri Mestni hranilnici ljubljanski, pri kateri je bil zadnji obrok plačan meseca novembra. Bodi na tem mestu izrečena javna zahvala vsem onim še živim, kateri so društvo ustanovili ter se trudili za njega povzdigo, onim mrtvim pa, kateri danes niso več med nami, kateri ohranjenih hvalen spomin. Zadržnikom pa, ki so vztrajali in društvo moralno in gmočno podpirali naj bože zadoščenje, da so postali lastni gospodarski in lastnem domu, katerega hočejo pomajlene-je spopolnjenega zapustiti svojim potomcem.

Leta 1907 so zgradili društveno klet. Vsak član je prispeval 10 K.

Spominska plošča pobudniku in ustanovitelju društva Jaki Štoki

slovenskih zadrug v Ljubljani posojilo v znesku 7.000 K na osebne kredit zadruge, kateri znesek je porabilo za pokritje različnih malih ali nadležnih dolgov. Na ta način je sicer društvo prišlo do lastnih prostorov, a težko, katere so se od leta do leta pojavljale pri odplačevanju določenih obrokov, obresti itd. so nalagale odborom celo kopo mučnih skrbi in preglavic in to tembolj, ker so s-tudi v notranjem društvu poslovanju pojavljale razne ovire, radi katerih odbor ni mogel točno vršiti prevzete obveznosti.

V tem kritičnem in trajajočem položaju je odbor, po nalogu Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, sklenil, da pomoči delne glavnice ter v ta namen sklical dne 30. 6. 1912 izredni občni zbor, na katerem se je sklenilo, da vplačajo člani nadaljnje deleže po 20 K. Tozadevo obveznico je podpisalo 38 članov; malodušneži v strahu, da pride društvo v kratkem na boben, obveznic niso hoteli podpisati. Vztrajnoji odbora, kateri ni obupal, ampak upal na boljše čase ter trdnemu sklepu večine članov, da hočejo na

Isto leto je društvo postalo član Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani. Na seji 17. januarja 1908 je odbor sklenil, da da novoustanovitvenemu t.p.d. Danica, dovoljenje za uporabo sobe v prvem nadstropju. Leta 1911 so tedanje oblasti nameravale na Kontovelu ustanoviti italijanski otroški vrtec. Odbor Gospodarskega društva je o tem razpravljati in menil, da bi italijanski otroški vrtec bil v veliko škodo, da pa je vrtec pripravljen dati dvorano na razpolago, ako se ustanovi slovenski otroški vrtec.

Na seji 8. 8. 1911 sklene odbor so, glasno, da se dvorana da v najem za slovenski otroški vrtec za mesečno najemnino 30 K. Obnem si društvo pridruže pravico, da da dvorano na razpolago pevskemu društvu Danica za pridrive.

Na naslednjo sejo, ki je bila 12. 9. 1911, je bil povabljen tudi kontovelski župnik Košir, ki je v prečiščevalnih besedah opisal zatiranje Slovencev po italijanskih in nemških nacionalistih in proti ustanavljanju tujih šol po slovenskih

vaseh, ter pozval Gospodarsko društvo, naj določi najnižjo možno najemnino, katero bi šolska družba «Slovenska straža» plačevala društvu za uporabo dvorane. Župnik je nadalje javil, da je glavno vodstvo Slovenske straže na svoji seji dne 5. septembra 1911 sklenilo, da ustanovi na Kontovelu slovenski otroški vrtec pod pogojem, da se za to potrebni prostori dobijo po zelo nizki ceni. Iz zapisovk odborovih sej ni mogoče ugotoviti, ali je do odprtja vrtca prišlo ali ne. Verjetno radi izbruhu prve svetovne vojne se sklep ni izpeljal.

Med prvo svetovno vojno je avstrijska vojska zasedla veliko dvorano in jo spremenila v konjušnico. Dvorano so obnovili leta 1920, za kar so porabili 4098 lir, poleg tega so kupili novo zagrinjalo, ki je stalo 1512 lir. Avgusta 1922 je Gospodarsko društvo dobilo vojno odškodnino v znesku 11.300,50 lire.

Dne 5. aprila 1920 odbor sklene, da da v uporabo veliko dvorano prosečnemu društvu «Sokol» za mesečno najemnino 30 lir. Društvo lahko uporablja dvorano dvakrat tedensko. Nadalje sklenejo, da priredijo 10. 4. 1920 proslavo 20-letnice ustanovitve Gospodarskega društva z zabavnim večerom s petjem in godbo.

Na odborovi seji 8. septembra 1921 sklenejo, da se zaradi požigov, ki jih fašisti povzročajo slovenskim ustanovam, društvo zavaruje pri kakršni zavarovalnici. Ta sklep izvršijo in se zavarujejo za 120.000 lir pri «La Fondiaria».

Na seji 13. septembra 1922 odbor sklene, da se pozanima o možnosti vstopa v «Zadružno zvezo» v Trstu. Ta sklep izvršijo na seji 11. marca 1923, po formalno postanejo člani «Zadružne zveze».

Iz zapisnika seje z dne 15. septembra 1925 zvezo, da do politične oblasti društveno krmo zapri brez upravičenega razloga. Predsednik pove, kakšne korake so morali narediti, da so gostilno ponovno odprli.

Na 34. rednem obnem zboru 18. marca 1934 predlagajo, da se Konsumno in posojilno društvo s Kontovelu pridruži Gospodarskemu društvu. Na izrednem obnem zboru 26. marca 1934 dokončno sklepajo o združitvi. Pet članov Konsumnega društva je sprejeto v Gospodarsko društvo. Od sedaj dalje Gospodarsko društvo upravlja dve gostilni in sicer staro na številki 152 in to sedanjo gostilno Konsumnega društva na številki 97. Slednjo gostilno Gospodarsko društvo obdrži do leta 1948, ko na seji dne 9. 6. 1948 sklenejo, da jo ukinejo.

V tistih hudih letih je bilo delovanje odbora zelo oteženo in pod stalnim nadzorstvom fašističnih oblasti. Dogajalo se je tudi, da so bili celo nekateri domačini, vpisani v fašistični stranki, in so v društveni gostilni kričali: qui si parla italiano, qui comandiamo noi fascisti.

Člani odbora so imeli zmeraj težje delo in fašisti so sovražili

vsu, kar je bilo slovenskega. Ljudje so živeli v strahu in so se bali delovati v slovenskih društvih in ustanovah. Med drugo svetovno vojno je došli domačinom moralo v vojsko, druge so poslali v battaglione specialie, tretje v konfinacija itd. Novembra 1941. leta so prišli na Kontovel prvi partizani. Gospodarsko društvo je večkrat denarno podprlo partizansko delovanje.

Takoj po osvoboditvi je Gospodarsko društvo ponovno odprlo gostilno. V društvinih prostorih in sicer v prvem nadstropju so bili sedeži ljudskih odborov. Takoj po vojni je začela ponovno delovati dramska skupina, ki je s pomočjo Gospodarskega društva in z udamškim delom popravila dvorano. Pri tem delu so pomagali tudi ljudje s Proseka.

Prva seja odbora Gospodarskega društva po drugi svetovni vojni je bila 18. junija 1945 in prvi občni zbor 26. avgusta 1945.

MARIAN PERTOT

V NASPROTJU S TEM, KAR MENI POPREČEN ČLOVEK

Posledice alkoholizma hujše od posledic mamil

Narkomanov je razmeroma manj - Tudi alkoholna omama je škodljiva
Ezforičnost je lažna - Alkoholikov je razmeroma veliko - Zlo, ki narašča

V zadnjih letih se veliko govori in razpravlja o mamilih, kar je tudi razumljivo, saj je poseben med mlajšimi ljudmi vedno več takih, ki se predajajo temu zlu. V Italiji je bilo o tem več govora tudi zato, ker smo pravi v zadnjih časih imeli nekaj smrtnih primerov zaradi uživanja mamil. Ne smemo pa misliti, da je kaj boljše v sosednih, predvsem v bogatejših in razvitejših deželah evropskega zahoda. Tudi tu se oblasti ukvarjajo z vprašanjem, kako omejiti porabo mamil.

In vendar medicinski strokovnjaki trdijo, da mamila niso najhujše stvarstvo zlo, ker da je še hujše zlo — alkoholizem. O tem je pred nedavnim obširneje pisal švicarski list «Neue Zürcher Zeitung», iz katerega povzemam.

«Ljudje danes veliko berejo in poslušajo o uživanju mamil in o njihovem učinku. Veliko več kot o alkoholizmu. In vendar je alkohol oziroma alkoholizem tisto zlo, ki škoduje več in večjemu številu ljudi, kot mamila in to tako neposredno kot tudi posredno.

Eden najpomembnejših rezultatov raziskovanja farmakoloških lastnosti alkohola je ugotovitev, da se pod vplivom škodljivih produktov, ki nastajajo ob razkajanju alkohola, metabolizem možganov tako spreminja, da se v njem pojavljajo podobna stanja kot pod vplivom mamila. Isto se dogaja tudi pri uživanju raznih uspavalnih sredstev. Iz tega izhaja sklep, da beležimo pri uživalcih alkohola in uživalcih uspavalnih sredstev enake posledice kot pri tistih, ki uživajo mamila. Iz tega nadalje izhaja, da je alkoholizem, glede na svoje delovanje, negativen. Predvsem velja poudariti, da alkohol nima stimulativnega učinka kot nekateri menijo. Učinek alkohola je prav enak učinku uspavalnih sredstev in stanje pijanosti slabi zvezo med možganskimi celicami, ki koordinirajo aktivnost. Ker te funkcije koordiniranja ni, človek misli, kot da ga alkohol poživlja. V resnici pa je občutek strahu, občutek negotovosti optopi in v človeku se pojavlja evforično razpoloženje ali tudi razdražljivost, v nekaterih primerih omotičnost.

Poskusi in analize so dokazali, da v takšnem stanju človek izgubi razsodnost in možnost logičnega razmišljanja, pa čeprav se mu v trenutku zdi, da je bistrejši, sposobnejši.

Ankete, ki so jih izvedli strokovnjaki pravijo, da se poraba alkohola v zahodnih deželah močno spreminja! So obdobja, ko je poraba alkoholnih pijač vedno višja. Tako se je na primer v Zahodni Nemčiji poraba alkoholnih pijač od leta 1950 do 1960 neprestano večala. V tem razdobju je se poraba alkohola na prebivalca v Zahodni Nemčiji povečala od nekaj nad štiri litre čistega alkohola na prebivalca na leto na obilnih desetih litrov čistega alkohola. Na švedskem pa je leta 1950 prišlo na državljanja štiri litre in pol čistega alkohola, leta 1960 pa le 5,3 litra alkohola. Od leta 1966 do 1970 je povprečni švicarski državljan popil na leto nekaj nad 10 litrov čistega alkohola, povprečen Norvežan pa komaj 3,2 litra.

Statistika pa dokazuje, da je število alkoholikov med državljani neke dežele v neposredni zvezi s količino popitega alkohola. Med prebivalci Švice in Zvezne republike Nemčije je skoraj 4 odst. odraslih državljanov prišli med alkoholike. Na Norveškem se njihovo število zreducira le na 1 odst. Če pa upoštevamo dejstvo, da vsak alkoholik zaradi svojih socialnih in duševnih težav negativno veže nase vsaj še dve osebi iz svoje neposredne okolice, pomeni, da imamo v Zahodni Nemčiji in v Švici kar 10 odst. prebivalcev, ki so

Odprtje dveh razstav v Vidmu in v Tolmeču

Jutri, 26. t.m. ob 18. uri bodo po otvoritvi razstave risb Sebastiana Riccija in Loggi del Lionello o Vidmu, odprli v Tolmeču razstavo fotografij o karnijskem ambientu, razstavo, ki jo organizira tržaški muzej Revoltella.

Gre za dve razstavi, ki sta programirani v okviru kulturnih programov dežele Furlanije-Juljske krajine, gre za dve pomembni prireditvi, ki sta tudi med seboj povezani in v tem bistvu predvideni. Razstava «Sebastian» Ricci dise-gnatore, ki jo bodo odprli v Vidmu, nekako utira pot velikim razstavi, ki bo prirejena v Villi Manin v Passarianu pozneje, razstava v Tolmeču pa je nekakšen reditvi hribovskih krajin. In do reditvi hribovskih krajin, ki jo bo pozneje o neki tržaški galeriji, Kot vidimo, gre za dve razstavi, ki sta le vodni prireditvi za dve se pomembnejši razstavi.

Karnijsko okolje, ki je vsekar zelo zanimivo, bo prikazal obiskovalci Giovanni Edoardo Noggeti v svojih 600 velikih fotografijah. Nogara je mlad fotograf iz Tolmeča, in ki si je pridobil velik sloves tudi izven italijanskih meja. Fotografije, ki jih je pripravil

za sedanjost razstavo, pa so plod njegove dolgoletne zavzetosti.

Ob otvoritvi razstave v Tolmeču bodo prikazane občinstvu tudi nekatere druge publikacije, predvsem knjiga z naslovom «Carnia, introduzione all'architettura minore», ki vsebuje tudi veliko Nogarovih fotografij in ki jo je pripravil prof. Adriano Alpagu Novella z milanske univerze, druga publikacija pa nosi naslov «La Carnia, quaderno di documenti per la mostra internazionale d'arte contemporanea sulla pianificazione urbanistica ed architettonica del territorio alpino». To publikacijo je izdal tržaški mestni muzej Revoltella in so pri njej sodelovali Claudio Vanzo za zemljepisni del, Giovanni Battista Carulli za geološki del, Livio Poldini za botaniko, Giulio Montenero pa za urbanistiko in arhitekturo.

Ko to ta razstava prišla v Trst, bo slednja publikacija izšla tudi v slovenskem, nemškem in francoskem prevodu, kakor računajo organizatorji, ki bi s to svojo pobudo radi vzbudili za to temo tudi strokovnjake in umetnike iz sosednih dežel, torej iz Slovenije in Avstrije.

neposredno ali posredno ogrozi zaradi alkoholizma. In vendar je javno mnenje manj zaskrbljeno zaradi tega dejstva, kot pa zaradi veliko bolj redkega in le občasnega primera morfina.

Ko so pri novenajstih v Zürichu lani izvedli med vojaškimi kandidati anketo o uživanju in zlorabi mamil, kamor je treba prileti tudi alkoholne pijače, je 9,8 odst. anketiranih mladih švicarskih državljanov priznalo, da so bili že več kot 50-krat pijani. Neki švicarski znanstvenik je ugotovil, da je 8,6 odst. mladih vojakov v anketi priznalo, da so spili več kot 0,350 litra čistega alkohola na teden. To pa pomeni, da so tedensko popili približno 1 liter žganih pijač. Menda ni treba posebej poudarjati, da je tudi za te kolikotliko zrelega človeka dvajsetih let to veliko.

Kar pa zadeva «kulturno okolje», v katerem se pojavlja alkoholizem, se ta kaže v tem, da beležimo mnogo alkoholikov v tistih poklicih, kjer je dovoljeno piti med delom. V poštev pridejo tu nameščenci iz točilnice alkoholnih pijač, ljudi iz rednega in rednega morskega prometa, pa tudi ljudje iz gradbeništv in še nekaterih podobnih dejavnosti. Strokovnjaki, ki so izvedli anketo, so opazili, da je med alkoholiki moškega spola veliko tudi zelo mladih ljudi, celo otrok, hkrati pa opazajo, da se odstotek alkoholikov ženskega spola naglo večja. Če se alkoholizem proučuje s statistične porabe alkohola v raznih družbenih stadih in slojih, danes v zahodni Evropi že ne moremo več govoriti, da je alkoholizem nekakšna srednja posledica siromaštva in bede, kajti alkoholizem se pojavlja v vseh družbenih slojih.

Alkoholizem pa naj se pojavlja

iz potrebe po razvedrilu, oziroma iz potrebe po evforičnem stanju, ali pa tudi kot posledica notranjih ali zunanjih konfliktov, morda pa tudi iz preproste navade ali če hočemo razvade, torej alkoholizem povzroča pri alkoholiku takšno spremembo, da se njegovi odnosi do «kolice temeljito spremenijo, kar pri njem poraja novo potrebo po notranji razbremenitvi, po nekakšnem evforičnem razpoloženju, tako da se ta «potreba» neprestano ponavlja, z vsemi ustreznimi posledicami. In posledica tega je pri alkoholiku tudi ta, da se alkoholizem v njem ali pri njem pojavlja v vedno hujši obliki, da postaja kroničen, ker postaja kronična duševna in nato tudi fizična potreba.

Z druge strani je z gotovostjo ugotovljeno in dokazano, da če se zmanjša možnost uživanja alkohola, se s tem avtomatično zmanjšuje tudi alkoholizem, z zmanjšanjem alkoholizma pa se zmanjšajo tudi stroški, ki jih ima družba za zdravljenje alkoholikov. Zato je zakaj bi se družba ne lotila reševanja tega vprašanja na bolj resen način? Gre v tem primeru za dokaj enostavne ukrepe, ki bi začeli preprečevati vsaj porajanje novih alkoholikov. V mislih imamo povečanje davkov na alkoholne pijače, nadalje omejitve časa, v katerem bi bilo dovoljeno točenje alkoholnih pijač, pa tudi skrajšanje števila lokalo za točenje alkoholnih pijač, da ne govorimo o zmanjšanju proizvodnih zmoglosti, torej destilacijskih obratov za proizvodnjo alkoholnih, predvsem žganih pijač. Obstaja jo namreč neizpodbitna dejstva, da so gornji ukrepi že privedli do izboljšanja razmer.

NA FILMSKIH PLATNII

Francis Ford Coppola:

«The Godfather Part II»

Francis Ford Coppola je med režiserji današnjega ameriškega filma, ki so najbolj vezani na pri-povedno zgradbo. Pisali smo že zelo pozitivno o njegovem prejem delu filma «The Godfather» (II. padrino). Tudi drugi del, «The Godfather Part II» (II. padrino parte II, 1974), je dober film, čeprav se tu pa tam prepušča kakšni nepotrebnosti «modernizaciji» pripovedne oblike. Dosti boljše pa nam omogoča kritično oceno protagonista sveta, ko nam ga kratkometno prikazuje, kot nam ga poskusih evrazijskega po Rosijevem modelu.

Protagonisti filma so Al Pacino, Robert Duval, Diane Keaton, Robert De Niro, Lee Strasberg, Gastone Moschin, Troy Donahue, Maria Carta, Roger Corman, James Caan.

Richard Fleischer:

«Mandingo»

Tudi «Mandingo» je veliki spektakel in kot v primeru «Botra» ohranja osebne režiserjev pečat. Richardu Fleischerju uspe namreč, po našem mnenju, izogniti se površnemu humanizmu, ki bi ga lahko zgodba vsiljevala. Fleischer pa nam z navidezno odmaknjenostjo prikazuje nastile filma in nam tako posreduje svoj vlogel na telesno bolničino.

Protagonista filma, ki je ameriška proizvodnja Dina De Laurentiisa, sta James Mason in Susan George.

Hal Ashby:

«Shampoo»

Hal Ashby je drugi predstavnik ameriškega filma, ki teži k «humanizaciji» oblike — smer, ki je vsaj na zunaj obratna od «ekranske», kakršno zastopa Friedkin.

«Shampoo» je komedija, v kateri dobro igrajo Warren Beatty (tudi producent), Julie Christie, Goldie Hawn (v kratki vlogi vidimo tudi režiserja Williama Castla). Toda komedija se nam zdi preveč zgrajena na eni sami ideji, ki se razvija preko filma — podobno kot v prejšnjih režiserjevih «Harold e Maude» in «L'ultima corbea».

S. G.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Prevezi boste delo, ki vam nič ne diši, pa veliko obeta. Pazite na svoje obnašanje do osebe, ki vas ljubi. BIK (od 21.4. do 20.5.) Za primerno vzdruže na delovnem mestu se zahvalite svojim predstojnikom. V družinskih odnosih nekaj šepa.

DVOJEKA (od 21.5. do 22.6.) Vaš sloves se večja, s tem pa ni rečeno, da vam kaj ne spodleti. Avantura, ki jo boste drago plačali.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Tekme-cu vam ne bodo kos, zato pa

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 25. OKTOBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIIZIJA

PRVI KANAL

12.30 Poljudna znanost: Motorji
12.55 Komichi filmi: Nore glave in Beg pred upniki
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNİK in Danes v parlamentu
15.00 Mednarodno srečanje v rugbyju: Poljska — Italija
15.00 DNEVNİK in Izšrebanje loterije
17.15 Program za najmlajše
17.40 Program za mladino: Kitara in fagot
18.30 Poljudna znanost: Monografije
18.55 Sedem dni v parlamentu
19.20 Nabozna oddaja
Kronike dela in Vremenska slika
20.00 DNEVNİK
20.40 Giandomenico Fracchia
Drugo nadaljevanje oddaje, ki nosi naslov «Fracchia in svobodnem času». V današnjem nadaljevanju Paolo Villaggio v vlogi Fracchie bo na njemu lasten način preživljal svoj prosti čas, ki ga bo posvetil odhodu, zabavi, svojim konjickom, to se pravi vsemu tistemu, kar ga privlači, ko mu ni treba na delo. Nadaljevanje se začne s ponedeljsko vrnitvijo v službo, ko se vrnejo na svoja delovna mesta ljudje, ki so prejšnji dan posvetili športu. In v ponedeljskih razgovorih se ugotovi, da je šport tisti hoby, ki največ privlači povprečnega Italijana. Seveda ne v aktivnem športnem udeleževanju, pač pa kot publiko

21.50 Controcampo
22.45 DNEVNİK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

19.00 Tedenska oddaja: Dribbling
Športni dnevniki
20.00 VECERNI KONCERT
Simfonični orkester milanske RAI bo ob sodelovanju pianista Micheleja Campanelle in pod vodstvom japonskega dirigenta Michija Inoueja izvajal Lisztov Koncert št. 1
20.30 DNEVNİK
21.00 BALETNI VEČER
22.00 Cannon: MACKE, OPICE IN TORTE
TV film, ki ga je režiral Phil Leacock in v katerem igrajo William Conrad, Michael Telan, Mary Dussay itd

JUGOSLOVANSKA TELEVIIZIJA

9.30, 10.35 in 12.00 TV SOLA
Seminar, Izobraževalna oddaja, Nega bolnika, Vzgojna posveto-valnica, Vzpon človeka, Nizozemski slikarji, Marksizem itd.
13.55 Nogometna tekma: SARAJEVO — PARTIZAN (prenos)
15.50 Rokomet: SLOVAN — CELJE
18.00 Obzornik
18.20 FRANCSKO SLIKARSTVO OD ROMANKE DO RENESANSE: FONTENBLOJSKA SOLA
Prišli smo do renesanse. Evropa se je začela zgledovati po italijanskih mojstrih renesanse, ki so takrat na umetnostnem področju imeli glavno besedo. Niti francoski dvor se ni izognil modi. Ker pa je bilo najprej preprosto in najbolj primerno poklicati kar italijanske umetnike, da izpeljejo razna naročila na italijanski način, so jih zares nekaj «uvozili». In ti italijanski mojstri so imeli močan vpliv na svoje francoske kolege. Kratak uvod o tem bo tudi tokrat imel univerzitetni profesor dr. Luc Menasse
18.40 Kje je resničnost: MRAZ PRIHAJA
V šoli učitelj sprašuje, kaj človek nujno potrebuje za življenje. Anders je sedaj bolj pogumen in pravi, da človek potrebuje največ «fantazije», medtem ko so drugi menja, da največ potrebuje hrano, pa televizijo in razne druge materialne dobrine. Anders je vzel stola precej stvari in sicer nekaj hrane, gorilnik, odejo itd. in vse to prinesel prijatelju Bertilu, ki je vsega tega potreben. Z Bertilom ponovno obiščata Sters Norrlanda, ki umira. Sledi nato prizor na Norrlandovem pogrebu. Edina, ki sta prišla na pogreb, sta Bertil in Anders. Pojeta psalme in župnik ima daljši govor o Norrlandu, ki da ni našel doma na zemlji in je živeli osamljen in v bedi. Ko se Anders vrne domov, sklene poklicati po telefonu svojo staro mater, da bi zvedel, kako je z njo
19.10 Risanika
19.30 DNEVNİK
19.50 Zunanjepolitični komentar
20.50 ŽIVLJENJE JE LEPO
20.35 Tedenska oddaja o modi
20.45 Zabavna oddaja: Roberta Flack in Donny Hathaway
21.15 Serijski film: KOJAK
22.05 DNEVNİK

KOPRSKA BARVNA TELEVIIZIJA

13.55 Nogometna tekma: SARAJEVO — PARTIZAN
17.00 Obojaka: Beograd, Evropsko prvenstvo
19.30 Otroški kotiček: Metulj
20.15 DNEVNİK
20.30 Leonardo Da Vinci — 5. del
21.30 THIBAUTTOVI — dramatizacija, 7. nadaljevanje
22.10 Glasbena oddaja — MAKEDONSKA GLASBA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Izbor iz tedenskih sprejodov; 13.30 Glasba po željah; 15.45 Oddaja za avtomobiliste; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Romantična simfonična glasba; Rimski Korsakov — Šcherzadza; 19.10 Kulturni spomeniki naše dežele; 19.40 Pevska revija; 20.50 Sport; 20.55 Teden v Italiji; 20.50 Benedetti Kostuta; «Rizarna», izvaja SSG; 22.20 Orkester.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 8.35 Staro glasba; 9.00 Folk glasba; 10.00 Z nami je; 10.40 Priseluhnjimo jim; 11.45 Orkester Peter Thomas; 12.00, 12.45 in 13.35 Glasba po željah; 14.00 Plošča sledi plošči; 13.35 Italijanski pevski zbori; 15.15 Slovenski pevci; 16.45 Popevke s festivala «Split 75»; 17.00 Gledališki utrinek; 17.15 Orkester Max Greger; 18.00 Vročini sto kilovatov; 18.35 Spored domačih viž in navepov; 19.00 Prenos RL; 19.30 Glasbeni vikend; 22.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.00 Lahka glasba in razmišljanja; 11.30 Drugi zvok; 12.10 Najnovejša glasba; 13.20 Preizkušnja se dilatanti; 14.05 Satirični program; 15.10 Oddaja za bolnike; 15.40 Veliki variete; 17.10 Kla-

sična glasba; 18.00 Glasbeno-govorni program; 19.30 Plošče; 20.00 Zandonai; «Francesca da Rimini».

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 7.40 Pevci lahke glasbe; 8.40 Stare popevke; 9.35 Strnjena komedija; 10.05 Pesem za vsakogar; 10.35 Glasba in variete; 11.50 Zbori z vsega sveta; 12.40 Alko gradimento; 14.00 Plošče; 15.00 Francoski spored; 15.40 Glasbeni festival v Leipzigu; 16.35 Revijski spored; 17.25 Izšrebanje loterije; 17.30 Posebna reportaža; 17.50 Kid; 19.55 Supersonic; 21.30 Popoff; 22.50 Glasba v večeru.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 13.00

Tujci so nevarni, ko več ne delajo...

Bonske varčevalne škarje so odrezale znaten del sredstev, ki jih minister za delo Walter Arendt daje organizaciji »Arbeiterwohlfahrt« za vzdrževanje socialnih delavcev za »gastarbeiterje«, pravzaprav za Turke in Jugoslovane. Ker bo prihodnje leto dobila ta skrbstvena organizacija 1,8 milijonov mark manj, odpušča s 1. januarjem 1976 skoraj četrtino socialnih delavcev. Tako se bo od več kot stotih jugoslovanskih socialnih delavcev moralo posloviti že kmalu 22, postopoma pa še več. V času, ko nekateri krogi, posebej še cerkveni, povzdigujejo glas za »tujega sodržavljanja« (mislijo predvsem na zvestega vernika), zmanjšuje socialnodemokratski minister za delo sredstva zanje. Ali Bonn računa, da bo sčasoma odšlo iz ZRN še znatnejše število tujih delavcev?

Trenutno je v Zvezni republiki Nemčiji še 2,1 milijona zaposlenih tujih delavcev, z družinskimi člani vred pa blizu 3,8 milijona. Odkar je bomska vlada novembra 1973 zaprla mejo za nove, se je število zaposlenih zmanjšalo za približno 250 tisoč ali slabih 10 odstotkov. Konec septembra je bilo med dobim milijonom vseh brezposelnih 153.300 »gastarbeiterjev«. Tudi ti — in še vsaj enkrat toliko — so »odpisani«. Ko tuji potече enoletni rok, kolikor lahko najdlje dobiva nadomestilo za brezposelnost, je praktično primoran zapustiti ZRN — če morda ni privilegirani državljani članice Evropske gospodarske skupnosti (praktično se to nanasa le na Italijane).

V vsaj štiri se pravi dogaja tisto, kar so vsi razumni opazovalci napovedovali: množičnega odpuščenja tujih delavcev sicer ni, saj nekateri dejavnosti živijo od njih (zdravstvene ustanove, gostinstvo, tekstilna in prehranska industrija), toda brezposelni tujci se le morajo umikati

domačim kandidatom za zaposlitev. V primerjavi z Avstrijo, Švico ali Francijo je postopek tu še kar znežen.

Medtem ko je bilo še poleti 1973 zelo v »modi« razpravljati o uvažanju voline pravice in drugih oblikah socialne in politične integracije »tujih delojemalcev« — kot se glasi uradni naziv za zdomec v ZRN —, pa se danes nihče več ne spušta na to področje, če že ni nujno potrebno. Značilen primer za to je osnutek kongresnega dokumenta, ki ga bo sredi novembra sprejela socialnodemokratska stranka. Takole pravi o gospodarskih posledicah, ki so jih povzročili tuji delavci v ZRN: »Nekontrolirani priliv tujih delojemalcev je prispeval v ZRN k ohranitvi zastarelih gospodarskih struktur: stalno širjenje ponudbe delovnih moči za manj kvalificirana delovna mesta je preprečilo, da bi se zmanjševale nepripravljenosti v razdelitvi dohodka ter zavrijlo osredotočenje industrijskih naložb tako, da

bi se ustvarjala delovna mesta za višje kvalifikacijske zahteve.

Tako je torej: tuji delavci negativno delujejo na modernizacijo zahodnonemškega gospodarstva... Ne samo da obremenjujejo občutljiva področja infrastrukture (promet, solstvo, bolnišnice, otroške vrtce), marveč so »zakrivil« divje razraščanje proizvodnih zmogljivosti, ki so zdaj marsikdo samo napoli izkoriščene. Socialni demokratje sicer uvidevajo, da je imelo odhajanje zdomec v ZRN negativne gospodarske posledice tudi za dežele emigracije, saj so na ta način izgubile marsikakšno možnost za naselitev delovno intenzivne proizvodnje pri njih doma — danes pa jim je prvenstveni problem vendarle v tem, kako število »gastarbeiterjev« znižati do tiste stopnje, ko bodo srednje in dolgoročne potrebe v skladu s sedanjimi sprejemnimi zmogljivostmi. »Nadaljnje naraščanje števila tujih delojemalcev je treba ustaviti, zahteva vladajoča SPD od koalicijske vlade v Bonnu. To torej pomeni, da velja vztrajati pri »Gastarbeiterstoppe«, prepovedi zaposlovanja novih tujcev v ZRN. Gospodarstvu pa še vedno priporoča, naj preseljuje tisto vrsto proizvodnje, ki je po svoji naravi navezana na veliko število manj kvalificiranih delovnih moči, v zdomejske dežele, posebej še v dežele v razvoju. Tu pa je spet treba imeti pred očmi domače potrebe po zaposlovanju...

Gospodarski in socialni vidiki »gastarbeiterstva« so gotovo zelo pomembni v teh kriznih časih, ko sindikalni in social-

nodemokratski strankini aktivisti vsak dan poslušajo vprašanja, zakaj držijo v deželi milijone tujcev, domačih pa ne morejo zaposliti. Ravno iz te negotove situacije se lahko porodijo tudi nepredvideni politični zapleti. Če bi se vse skupaj zavleklo, če bi brezposelnost še dalj časa ostala na milijonski ravni, če bi se tudi zaposleni morali odrekati priborjenega deleža dohodka — potem nihče več ne bi mogel jamčiti za idilični socialni mir, ki ga ZRN tako obilno uživa. In če bi v delavskih vrstah začelo vreti, vedo vsi, da je tujski element najbolj nevaren, najbolj sprejemljiv za »radikalne nauke«. Tudi zato velja stabilizirati »gastarbeiterstvo«: tisti, ki so solidni, preverjeni, ki so poglani korenine v nemški družbi, tisti niso tako nevarni, kot so to brezposelni tujci.

Zahodnonemškim sredstvom javnega obveščanja je treba priznati, da vedo z veliko mero odgovornosti obravnavati ta občutljivi problem. Čeprav je v podjetjih večkrat slišati parole proti »odžiralcem delovnih mest«, se tudi sindikati držijo na določeni ravni. Eni in drugi vedo, da utesne malomarno vržena iskra kaj hitro zaneti požar, ki bi ga bilo težko pogasiti.

Tuji počasi le odhajajo in tako — prav rahlo — blažijo statistične podatke o brezposelnosti. In če lahko kakšen borski resor privarčuje kakšen milijon še pri »gastarbeiterjih«, mu bo v domači javnosti samo lažje. Rezervna armada? Kakor kdo hoče razumeti.

ANTON RUPNIK

Šest let napredka

Revolucija v Somaliji dokončno opravila s kapitalizmom in omogočila pogoje za vsestranski napredek te dežele

Demokratska republika Somalija danes praznuje šesto obletnico zmage svoje oktobrske revolucije. 21. oktobra leta 1969 je vojska pod vodstvom generalnega majorja Mohameda Siada Barréja, ob podpori levo usmerjenih intelektualcev izvedla državni udar in prevzela oblast v državi, da bi rešila Somalijo iz popolne ekonomske in politične zmede, preprečila večjo zaostrjena nasprotja med severom in jugom dežele, trenja med plemeni, nerodnost, skoraj stopartijski sistem, korupcijo, popolno brezpravnost v deželi, in podobne negativne pojave.

Somalija leži na izredno pomembnem strateškem območju Afrike, ob Indijskem oceanu in Adenskem zalivu. Sile iz Afrike in Evrope so si dolga stoletja prizadevale, da bi obvladale ta del Afrike. Neodvisna je postala leta 1960. Na 537.620 kvadratnih kilometrih danes živi 4 in pol milijona prebivalcev. Somalijce družijo ista nacionalnost in vera, vsi so muslimani, pa tudi skupna tisočletna zgodovina, bogata kultura in skupen jezik, ki je ob tretji obletnici leta 1972 dobil svojo pisavo in je tako postala somalščina tudi uradni jezik v deželi. Po starih znanih kolonialnih dolgotrajnih meja je skoraj pol milijona Somalijcev ostal zunaj sedanjih meja. Od tega jih dober milijon živi v Ogađenu (Etio-

opijs), 300.000 v severnem predelu Kenije in 60.000 v današnji francoski Somaliji. Revolucija je dokončno opravila s kapitalizmom v deželi in ustvarila tudi pogoje za združenje Somalijcev. To pa je zadnja leta zaostrojila tudi odnose z Etiopijo in Kenijo. Odlučna je tudi zahtevala Somalije od Francije, naj čimprej omogoči popolno neodvisnost francoski Somaliji. Slednje je še najbolj uresničljivo.

Džibuti je dolgo ni več strateškega pomena za Francijo in čedalje bolj se širi glasovi o skorajšnji internacionalizaciji tega francoskega oporišča v Adenskem zalivu, ki pa je hkrati tudi pomembno pomorsko pristanišče za Etiopijo. Somalija je izredno aktivna v organizaciji afriške enotnosti. Do letošnjega stanja na vrhu v Kampali je bil predsednik OAE Siad Ziane so posredniški misli je Somalije v tanzanijsko-ugandskem sporu, njeno aktivno delovanje za podporo afriškim osvobodilnim gibanjem in odločna podpora Arabcem v boju proti Izraelu. Somalija je februarja leta 1974 postala dvajseti član arabske lige, sodeluje tudi v nevtralnem gibanju vse pogostejše se njen glas sliši tudi v Organizaciji združenih narodov. Tako se ta, skoraj neznana afriška država, uveljavlja tudi v svetu.

V notranji politiki je novo vodstvo, združeno v vrhovnem revolucionarnem svetu odločno začrtalo socialistično pot nadaljnjega razvoja Somalije, in sicer na

osnovi marksizma. Ze kar klasičen je postal izrek predsednika Siada: »Izbrali smo znanstveni socializem, ker je to edini sistem, ki nas lahko pripelje k hitrejšemu gospodarskemu razvoju.« Somalijci poudarjajo, da je njihov socializem prilagojen razmeram v deželi. Zato govorijo o kompatibilnosti islama in znanstvenega socializma.

Kdor danes pride v Somalijo in je poznal razmere v tej deželi pred revolucijo, bo presenečen ob napredku, ki so ga v deželi dosegli v šestih letih, odkar je na oblasti revolucionarna vlada predsednika Siada. V znanih kampanjah, katerih osnovni moto je zupanje v lastne sile in »pomagajmo si sam«, so dobesedno spremenili deželo. Eno prvih kampanj so uspešno pravih tribulizem. Imeli so tudi kampanje za pridobitev osnovnega znanja marksizma, boj proti korupciji in dosegli izredne uspehe pri naporih za opisne njevanje. Pravzaprav je bilo teh kar več. V zadnji, od avgusta 1974 do februarja te je sodelovalo 15.000 mladincev in študentov, ki so šli na deželo med nomade. Čeprav je nekdo veljala skoraj popolna nepismenost, zna danes pisati in brati že do 70 odstotkov prebivalstva. To pa je prav gotovo eden največjih uspehov revolucionarne vojaške oblasti. Ta je tudi solstvu posvetila izredno pozornost. Vedno več otrok obiskuje obvezno brezplačno šolanje, kar v deželi, kjer sta dve tretjini potujočih nomadov, prav gotovo ni lahka naloga.

Danes je v šolah trikrat več učencev kot pred revolucijo. Ustanovili so univerzo s petimi fakultetami, kjer je lani študiralo 2.197 študentov, za leto 1978 pa predvidevajo, da jih bo že 3.600. Ustanovili so tudi več inštitutov, kot denimo politični inženirski in tehnični inštitut s 600 študenti itd. Ustanovili so akademsko inženirsko inštitucijo. Velike uspehe so dosegli v zdravstvu. V petletnem naobljem predvidevajo zmanjšanje 16 novih bolnišnic od teh 12 v notranjosti de-

žele. In še bi lahko naštevali uspehe, ki so jih dosegli Somalijci v zadnjih šestih letih. Mogadishu, ki je bil poprej le široka vas z eno samo prašno cesto, je danes prestolnica z več kot 400.000 prebivalci. Zrasla so velika stanovanjska naselja, ceste so asfaltirane, mesto ima sodobno itetališče, bolnišnice, gledališče s 1.400 sedeži, nove hotele, gradijo veliko novo pristanišče, tovarne. Hribe okrog mesta so zasadili z zelenjem. Zname so kampanje proti preplavljanju s pesnim snipam. Samo z načrtom Merca — Shalambot so rešili pred preplavljanjem pesnim snipam več kot 6.000 hektarov plodne zemlje, kjer so največje plantaze banan.

Med potovanjem po Somaliji sem sicer videl revne ljudi, toda ne lačnih, tu pa je veliko za deželo, ki ima kljub gospodarskemu napredku še vedno le 80 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca. S prostovoljnimi delom so pridobivali nove kmetijske površine. Ogađeni so 7.500 hektarov zemlje v načrtu pa imajo še 15.000 hektarov. Izredno pomemben je razvoj združništva. Predvidevajo, da bodo v svoji urav. petletici 1974—78 ustanovili 150 splošnih in 1.500 kmetijskih združenj. Poleg banan, ki so bile doslej najvažnejši izvozni pridelek, uvajajo nove kulture: sorgum, koruzo, pa tudi riž, tobak in oljne rastline, zelenjavo in sadje kot so grenivka, mango, papaja in na severu dežele dateljni.

Med zadnjo kampanjo so uredili tudi težak problem nomadov, ki jih je prizadela suša. Ta jim je pobrala večino živine, spremenila skromno rodovitno zemljo v poplavljen puščavo. Več kot dvajset tisoč jih je pomorlo zaradi lakote. V kampanji so z letali preselili več kot 200.000 ljudi s severa na jug, to je dobrih 2.000 kilometrov daleč, na rodovitno zemljo v porečju Džuba-Sebel. S pomočjo Sovjetske zveze, Kitajske, Severne Koreje in drugih dežel gradijo več tovarn in moderno cesto od juga proti severu dežele. Odkrivajo tudi nova rudna bogastva: železo, baker, predvsem pa uran. Tega pomaga iskati tudi jugoslovansko podjetje. Intenzivno iščejo tudi nafte in so našli že več nahajališč.

BORIS KUHAH

V gosteh pri Večernici

Uspešen mehki pristaneek sovjetske vesoljske sonde na Veneri — Tudi na površje tega planeta posije sonce — Jutri pristane še sonda Venera deset

OD NASEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 23. okt. — Prvih v svoji zgodovini je človek pogledal v lice zvezdi Večernici: sovjetsko avtomatično vozilo, ki se je dva dni pred tem ločilo od vesoljske ladje, Venera-9, je večer ob 8.13 po moskovskem času mehko pristalo na Venerinem površju in v naslednjih 53 minutah radijske zveze z zemljo posredovalo prvo panoramno fotografijo tega »planeta ungas«, kot so ga imenovali znanstveniki.

Ovržene hipoteze

Na fotografiji, ki je kljub potovanju skozi več milijonov kilometrov vesoljskega prostora izredno jasna in ki ji danes objavlja ves sovjetski tisk, je videti dober kos površja Venera tja do obzorja. Po površini so razmetani veliki kamni ostri robovi, nekateri med njimi s premerom 30–40 centimetrov. Površina je sicer ravna, brez mehko zaobljenih usedlin, ki naj bi bile po doslej veljavnem mnenju nekaterih znanstvenikov na Veneri.

Sicer pa je fotografija že takoj ovrгла vrsto dozdajšnjih znanstvenih domnev o skrivnostni Večernici. Nekateri znanstveniki so namreč menili, da na Veneri ni kamnov zaradi tamkajšnje močne erozije, ki jo povzročajo vetrovi. Prav tako so doslej mislili, da sončni žarki zaradi gostega oblaka pokrova nad Venero ne morejo prodrati do površja planeta. Fotografija to domnevo spod-

bija: na njej so jasno vidne sence okoli razmetanih kamnov.

Odpadla je tudi dozdajšnja domneva, da se bo obiskovalca na Veneri počutil kot na dnu globoke skledine, da se mu bo obzorje zdelo uklenjeno navzgor. Fotografija namreč kaže običajno navzven upognjeno obzorje. To je samo nekaj prvih spoznanj, ki jih prinaša fotografirana panorama planeta. V prihodnjih dneh bodo sovjetski znanstveniki natančno raziskali vsak centimeter slike, ter preučili najmanjšo podrobnost.

Obenem s fotografijo je avtomatsko vozilo posredovalo prek tamkajšnje ladje, Venera 9 na Zemljo tudi druge podatke o planetu: podatke o sloyu oblakov okoli Venera o osvetljenosti površja, o sestavi tal na mestu pristanka. Ti podatki se zvečine ujema jo s tistimi, ki so jih na zemljo posredovali poprejšnji avtomatični obiskovalci Venera, od ameriškega Mari-

nera-5 in sovjetske Venera-4 oktobra 1967 do Venera-8 julija 1972.

Nekaj zgodovine

Sovjetsko odkrivanje Venera se je začelo leta 1961 z ladjo Venera-1. Toda prva je prispela do planeta šele Venera-4, in sicer nekaj ur prej, kot ameriški Mariner-5. Ta ladja je oddajala signale na Zemljo 75 minut. V naslednjih letih, do 1970 so ji sledile Venera-5, 6 in 7, ki so oddajale signale približno trideset ure.

Vse vesoljske ladje so bile sestavljene iz dveh delov, iz matičnega vozila, ki se je vtril na krožnico okrog Venera, in iz avtomatskega vozila, ki se je spustilo na površje planeta. Podobno je tudi z zdajšnjo ladjo, Venera-9, ki so jo izstrelili iz zemlje 8. junija in je za pot 300 milijonov kilometrov potrebovala 136 dni. Tedaj so sporočili, da gre za novo, izpopolnjeno vrsto ladje za preučevanje Venera.

Zdi se, da gre predvsem za izpopolnitve konstrukcije, kajti dozdajšnje ladje so v krožnici okoli Venera zgorile, medtem ko je Venera 8 postala prvi umetni satelit zvezde Večernice. To v ZSSR še s posebnim ponosom potrdarjajo: po prvem sovjetskem sputniku okrog zemlje je ZSSR poslala prvi satelit še okrog Lune in Marsa, zdaj pa še okrog Venera.

Potek pristanka

V glavnih potezah je polet potekal takole: Med 136 dnevi letenja sta bila ladja in center za daljnjsko upravljanje vesoljskih potoletov (kije je ta center, niso sporočili), 90 krat v medsebojni zvezi in dvakrat so smerti poleta nekoliko popravili. V centru za vodenje se je namreč ves čas nahajala ladja—dvojnik, prek katere so praktično spremljali vse faze poleta. Vse sovjetske vesoljske ladje — tako tiste s posadko kot tiste brez — imajo namreč na zemlji identičnega dvojčka, ki opravljata isto delo kot prava ladja.

Dva dni pred vstopom v Venerino ozračje, 20. oktobra se je od matične ladje ločilo vozilo za spuščanje in oba dela sta krenila po svojih po-

teh. Večer ob 6.58 je vozilo za spuščanje vstopilo v Venerino ozračje s hitrostjo 10,7 kilometra na sekundo, naker se je zaradi trenja zmanjšala hitrost na 250 metrov v sekundi. Odprlo se je prvo zračno padalo, ki je že čez čas avtomatično odpadlo, nato pa so se odprle še tri kule drugega padala, a na višini 50 km nad površjem pri hitrosti 8 metrov v sekundi, so padala še ta tri padala. Vozilo je začelo prosto padati.

Ob 8.13 se je iz zvočnika zaslišalo: »Mehki pristaneek.« Zunanja temperatura je znašala 485 stopinj, pritisk 85 atmosfer, znotraj vozila pa je temperatura narasla s 17 stopinj pred 14 minutami na 23 stopinj. In še je naraščala. Vozilo je moralo »zavijati« tokav, da bi oddalo čim več podatkov, preden bi ga vročina zadušila.

Vtem se Veneri približuje še druga sovjetska avtomatska ladja, Venera-10. Izstrelili so jo 14. junija, do Venera pa bo prispela zarana pojutrišnjem, 25. oktobra. Ko so jo izstrelili, so sporočili, da je tako po konstrukciji, kot po svojih namenih povsem identična Veneri-9. Pričakovati je torej, da bo matična Venera-10 ostala drug Venerin umetni satelit.

Potemtakem je letošnji konec oktobra v znamenju sovjetskega »Venerinega spektakla«. V ZSSR mu dajejo velikanski poudarek — med drugim tudi političnega. Poudarjajo namreč, da je bil ta pomemben uspeh sovjetske kozmonavtične dosežek na predvečer 25. kongresa KPSZ.

TIT DOBERSEK

Spodrezani frak

Med kosilom, ki ga je za zaprtimi vrati privredil kanadski zunanji minister Allan MacEachen ameriškemu kolegu Kissingerju, ki je bil na uradnem obisku v Otavi, je ameriški državni sekretar govoril tudi o osebnosti bivšega predsednika Nixona.

Na veliko nesrečo protokola in na prav tako veliko srečo zgodovini in zgodovinarjem pa mikro-fra za mizo edinega Nixonovega svetovalca, ki je preživel brodolom Watergate, ni bil izključen, in tisto, kar je Kissinger povedal o Nixonu, je zvedela tudi javnost.

Za Kissingerja je prava upanka, zakaj se je Nixon posvetil politiki. »Nikoli mi ni bilo jasno, zakaj se je Nixon vrnil v politiko. Neopredni stiki z ljudmi so mu bili zoprni in prav bal se jih je. Prav tako zoprno mu je bilo, srečavati nove obraze... Nixon ni bil naraven človek, kajti pri njem ni bilo nič spontanega, vse, od začetka do konca je bilo preračunano...«

Vendar pa je Kissinger prepričan, da bo prišel Nixon v zgodovino kot eden najboljših predsednikov, kar so jih imeli Zdravne države, kajti ta »menavadni moč je znal izluščiti srčico problema...«

Od našega pariškega dopisnika

Pariz, oktobra — Zdržena levica in njen skupni program vlade je v zahodnoevropskem delavskem boju vsekakor pojav posebnega, če že ne izrednega pomena, saj postavlja v ospredje eno izmed bistvenih vprašanj mednarodnega delavskega gibanja: razredni boj v kapitalističnih državah ter načini socialistične graditve v zahodnih deželah. Z združitvijo francoskih komunistov, socialistov in levih radikalov v združeno levico ter s skupnim programom vlade se je za KP Francije brskone začelo novo obdobje njene zgodovine, ki je v marsičem spremenilo tudi odnose med KPF in KP Sovjetske zveze.

Združitev francoske levice v gibanje, ki naj bi z zmago na volitvah po popolnoma zakoniti poti prevzelo oblast v Franciji v svoje roke ter potem spravilo deželo na pot politične in gospodarske demokratije, pozneje pa na pot socializma, časovno in organizacijsko presega Berlinguerjev »zgodovinski kompromis« ali kolvanje zavezništve med KP Španije in drugimi naprednimi silami v Španiji. Hkrati je tudi nauk za leve sile na Portugalskem, ki tega niso zmogle storiti (dasiravno imajo fancoski komunisti in socialisti za to vsak svojo razlago). Kakorkoli že, treba je reči, da je skupni program vlade največ, kar je dosegla levica v kakšni zahodnoevropski državi.

Sijajni uspeh združene levice na lanskim predsedniških volitvah, ko je njemu kandidatu Mitterrandu manjkalo le nekaj sto tisoč glasov, da bi bil izvoljen, je pripeljal nekatero kroge v vodstvu KPF zlasti pa generalnega sekretarja Marchaisa do ideje, ki je v marsičem podobna Berlinguerjevemu »zgodovinskemu kompromisu«: združena levica naj bi se razširila v široko fronto naprednih Francozov, v katero je Marchais povabil tudi goliste (seveda ne vseh). Toda na izrednem kongresu KPF oktobra lani so to idejo zavrnili in začela se je ostra polemika s partnerji — socialistično stranko.

Tokrat nam ne gre za iskanje notranjih (francoskih) razlogov za to dejanje, marveč za tisto, kar je načelo tradicionalno zelo dobre odnose med KPF in KP SZ.

Analiza sovjetskih partijskih te-

KP Francije in KP Sovjetske zveze

Bolje s „trdnim“ Giscardom

Sporno: kako naj komunistične partije na Zahodu prevzamejo oblast?

oretikov je morala biti drugačna, kajti sicer se ne bi moglo zgoditi, da bi Moskva tako jasno pokazala, da ne podpira kandidatov združene levice. Zadeva je že anekdotična. Med dvema krogoma volitev je sovjetski veleposlanik v Parizu Červonko obiskal Giscarda ter takrat dal vedeti Francozom, na čigavi strani je SZ. Tedaj je KPF protestirala v Moskvi, obenem pa se je tudi zavedla lekcije, ki jo je dobila.

V Parizu so takole sklepali: v utrjevanju politike popuščanja napetosti si sovjetsko vodstvo ne želi večjih sprememb režimov v zahodni Evropi, torej je bolj pripravljen na sodelovanje s »trdnim« konservativnim Giscardom kot pa s »predsednikom« (ali vladom) levice, ki bi komaj prišla na oblast in ki z vladanjem nima izkušnje (komunisti so bili le v prvih povojnih francoskih vladah potem pa so bili »izgnani«, ker so bili proti Marshallovemu planu).

KP Francije je bila tudi presenečena in užaljena, ker je Moskva dokaj hladno sprejela protikomunistične izpade ministrov Chiraca in Poniatowskega. Vrhunec tega je bilo vedenje premiera Chiraca, ko je bil poveljati letos na uradnem obisku v SZ. Takrat je Jacques Chirac kratko in malo izjavil, da bo med pogovorom z Brežnjevom zahteval, naj pritise na KPF. »Pozneje je potrdil, da je to tudi storil, ne da bi sovjetska stran javno ugovarjala.« kot je pozneje sporočil politbiro KPF.

Če še naprej sledimo kronologiji, seveda pridemo do Giscardove obiska v SZ, med katerim je Moskva le prisluhnila protestom KPF. Se pravi, ko je francoskemu predsedniku ki si je zaželel, da ideološki boj ne bi bil

povzročal prevelikih napetosti, Brežnjev odgovoril, da politika popuščanja napetosti pač ne izključuje boja idej. Tako je generalni sekretar KP SZ skoraj dobesedno ponovil tezo, ki jo je zelo jasno objavil politbiro CK KPF tik pred Giscardovim odhodom v Moskvu. Na zunaj je bilo torej med KPF in KP SZ spet vse gladko.

V polemikah tako z bratskimi partijami kot s političnimi tekmočji ali nasprotniki v Franciji daje KPF zmerom vedeti troje:

— v mednarodnem komunističnem gibanju ni nobenega »Centra«, kakor tudi ni »nadrejenih« ali »podrejenih« partij;

— ideološkega boja ne sme nobe na komunistična partija žrtvovati čemu drugemu, na primer politiki popuščanja napetosti na svetu;

— vsaka partija ima pravico, si sama izbrati pot, po kateri se bojuje za uvedbo socializma v svoji državi.

Poleti letos, ko je libzbonska »Republic« nekaj dni izhajala kot gostja pariškega dnevnika »Quotidien de Paris«, so portugalski novinarji spravili na svetlo »dokument Ponomareva«, šlo je za skrupulno, narejeno po teoretičnem sklanju sovjetskega teoretika Ponomareva. Po tem »povzetku«, narejenem s povsem določeno tendenco, pa se je dalo sklepati, da daje KP SZ navodila drugim partijam, kako naj prevzamejo oblast. KPF je tedaj ostro napadla takšno »povzemanje« člankov, obenem pa ponovila, da KPF sklepa v Parizu, ne pa v Moskvi.

Ta ideja je popolnoma jasno obdelana v knjigi Georgesa Marchaisa »Demokratični izzivi«, ki je izšla leta 1973 in ki sidi med najpomembnejša teoretična dela francoskih komuni-

stov. Marchais pravi v knjigi tudi tole: »Komunistična internacionala ne obstaja že več kot četrt stoletja. Najsi so zasluge te organizacije v pomoči malim komunističnim partijam še tako velike, ne more iti za to, da bi zdaj spet obnovili podobno organizacijo — v kakršnikoli obliki. To možnost izključujemo. Komunistične partije so polnoletne. Ko izmenjujejo stališča z drugimi komunističnimi partijami, ko sklepamo o velikih skupnih mednarodnih pobudah, se sestanejo in razpravljamo svobodno, demokratično, v duhu medsebojnega spoštovanja. Ni »prevladujočih« in »podrejenih« komunističnih partij. Vse komunistične partije so enake. Tako mi suvereno in popolnoma neodvisno odločamo o svoji politiki, ciljih, metodah akcije. Prav tako ne bi mogli trpeti vmešavanja v zadeve naše partije, kot tudi ne v zadeve naše dežele.«

Po tej logiki ima KPF za vmešavanje v partijske in sploh francoske zadeve takšno politiko, ki bi bila pripravljena žrtvovati ideološki boj na ljubo politike detente. Ko je CK KPF sredi aprila letos razpravljalo o mednarodnem položaju in zunanji politiki Francije, je poročevalce o tej temi — letos v politbiro sprejeti — Jean Kanapa zelo temeljito obdelal prav to poglavje, med drugim poudaril:

Antagonizem med socializmom in kapitalizmom kot gospodarskima in družbenima sistemoma je neuničljiv. Neogibno se mora končati z zmago enega nad drugim, socializma nad kapitalizmom. Miroljubno sožitje ne more narediti konca temu antagonizmu, ker je samo okvir, v katerem poteka. (...) Nikakor ne moremo dopustiti kakršnegakoli koraka, ki bi

v imenu miroljubnega sožitja med državami škodil interesom našega boja proti oblasti velekapitala, našega boja za demokracijo in socializem. Če se je KP SZ naposled tudi odločno postavila na to tezo, pa je v odnosih med partijami še zmerom sporno izredno pomembno vprašanje: kako naj komunistične partije v zahodnih državah prevzamejo oblast?

Kot rečeno, je KPF že nekajkrat poudarila svoje stališče, da se mora združena levica v Franciji bojevati za to, da zmaga na volitvah ter da tako prevzame oblast. Če bi levica zmagala za časa predsednika Giscarda, potem bi po vseh pravilih parlamentarne demokacije, kakršna veljajo v Franciji, predsednik moral prosiiti zmagovalce, naj sestavijo vlado. To stališče o mirnem prevzemu oblasti, ki ga zagovarja še marsikatera partija v zahodni Evropi, je KP SZ že že ne napadala, pa vsaj težko trpela. V začetku avgusta pa je »Pravda« objavila članek Konstantina Zarodova, nadomestnega člana CK KP SZ in glavnega urednika mednarodne revije komunističnih partij »Problemi miru in socializmu«. Članek z naslovom »Leninska strategija in taktika revolucionarnega boja« je sicer analiziral Leninovo delo »Dve taktiki socialne demokracije v demokratični revoluciji« iz leta 1905, toda Zarodov je dal vedeti, da so »dometi in sklepi Lenina univerzalni«. Tako razlagajoč Leninove misli se je Zarodov ločil kritike tistih komunističnih partij, ki »hočejo priti na oblast z »buržoaznimi volitvami«, pri čemer pozabljajo, da je »dikatura proletariata prvi, ne pa končni cilj komunističnega boja«. Takšne partije je Zarodov imenoval »sodobni pobotovalci, ki jim niti v besedah ni do avtono-

mije proletarske partije. Partijo bi najraje razpustili v ideološko brezoblično organizacijo, v kakršnokoli zvezo, ustvarjeno po formuli »enotnost za vsako cenov«. Toda njihova logika je enaka, je manjševska logika.«

Na tako kritične besede je najprej odgovorila KPI v »Unita«, potem pa tudi KPF. Najprej je Georges Marchais na tiskovni konferenci znova poudaril, da se »politika komunistične partije Francije določa v Parizu, ne pa v Moskvi. Dejaj je tudi, da v Leninovih delih ni mogoče iskati odgovorov za sodobne francoske probleme in da se bo KPF držala skupnega programa levice, katerega izvedbi bo posvečala vse napore.

Uresničena ideja

Kolektiv šole v Cerknem že tri leta uspešno prenaša vrednote in tradicije NOB na mladi rod — Veliki načrti

CERKNO, 22. okt. — Kmalu bo minilo že sedem let, odkar je med preživetimi udeleženci 6. partijskega tečaja vznikla ideja, da kot spomenik NOB v Cerknem zgradimo šolo, ki bo prenašala vrednote in tradicije NOB mladi generaciji. Že tri leta zatem je na obrobju Cerknega zrastle moderna šolska zgradba, ki je sprejela pod streho učence višjih razredov osnovne šole. V solidarnosti akciji, žal, ni bilo zbranih dovolj sredstev, da bi postavili nove učilnice tudi za mlajše učence.

Cerprav šola ni v celoti zgrajena, je bilo njeno triletno šolanje uspešno. Ne le pri izpolnjevanju predpisanih učnih načrtov, temveč tudi pri izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz njene idejne zasnove, to je prenašanje vrednot in tradicij NOB. Zlasti pa je bil kolektiv šole ploden pri iskanju najuspešnejših metod za pouk zgodovine NOB in uresničevanju zamisli o šoli kot hospitaciji ski in eksperimentalni ustanovi.

V bodoče bo pedagoška dejavnost v šoli še bolj sistematična in kvalitetna, saj so s pedagoško akademijo v Ljubljani podpisali samopopravnega sporazuma o sodelovanju. Tako bodo študentje

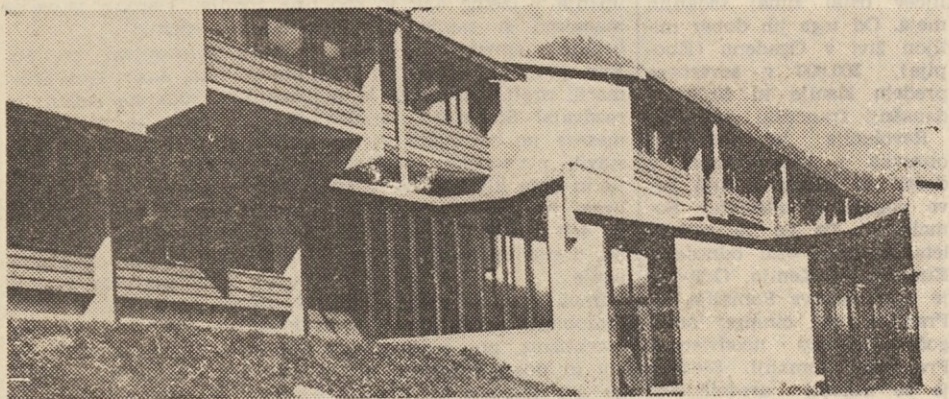
in učitelji oddelka za zgodovino in geografijo pedagoške akademije s pomočjo šole krajevne skupnosti ter ZB NOB v Cerknem med drugim opravili raziskavo na temo Naravne in družbene razmere Cerkljanskega kot pogoja razvoja NOB.

Oddelke za kemijo bo opremil učilnico v Cerknem z osnovnim inventarjem za uveljavljanje sodobnega pouka kemije. Oddelke za matematiko in fiziko pa bo izdelal prototipe cenovnih učil za pouk moderne fizike in bo te prototipe preizkusil na osnovni šoli v Cerknem. Organizirali bodo slikarsko kolonijo. Oddelek za glasbeno vzgojo bo učiteljem nudil strokovno pomoč pri negovanju narodne.

zlasti pa partizanske pesmi, ter bo proučeval pomen teh pesmi za ohranitev narodne zavesti in udeležbo primorskih Slovencev in NOB.

Pri izpeljavi vsebinske in metodne zasnove šole storil učiteljski kolektiv ob strani društvo prijateljev OS Cerkno Spomenik NOB Društvo, čigar predsednik je Mila Marinko, skrbi tudi za nadaljnje zbiranje finančnih sredstev, ki so potrebna za dograditev manjkajočega traktarja šole, skrbi za nadaljnjo gradnjo šole, estetsko ureditev njene okolice in za sodelovanje slovenske javnosti o delu šole.

SILVESTRA ROGEL

NADALJEVANJE GRADNJE — Osnovna šola Spomenik NOB v Cerknem zbura pozornost številnih izletnikov. V treh letih si jo je ogledalo več kot 20 tisoč ljudi med njimi veliko obiskovalcev iz tujine, predvsem Italije. Na zelenici poleg glavne stavbe so prejšnji teden zasadili prve lopate za gradnjo dodatnega pritrilnega krila.

Foto: Silvestra Rogel

Odpravili stare napake in slabosti

Kosovske TE bodo letos izpolnile začrtani proizvodni plan

OD NASEGA PRISTINSKEGA DOPISNIKA

OBLIČ, 22. okt. — Vseh pet kosovskih termoelektrarn z instalirano močjo 800 megavatov delajo s polno paro, površinska kopa »Dobro selo« in »Belačevica« pa ustvarjata rekordno proizvodnjo. V tej veliki delovni organizaciji napenjajo vse sile, da bi dosegli stabilizacijo in temeljito spremenili stanje. V tej akciji prednjačijo komunisti (ki jih je okoli 1000). Letošnje leto je minilo brez večjih okvar na napravah. Delovna disciplina se je zboljšala, z viseri močmi se trudijo zboljšati organizacijo dela. Kosovske termoelektrarne so tako v prvih sedmih letošnjih mesecih proizvedle 18 odstotkov več električne energije kot v istem obdobju lanskega leta. Sodeč po dosedanjih rezultatih je pričakovati, da bo v prihodnjih mesecih plan proizvodnje električne energije tudi izpolnjen. Največja skrb v tem obdobju velja tudi srednjeročnemu planu kombinata, nadalje samopravni preobrazbi in uvedbi novega načina organizacije dela. Kombinata »Kosov« je sklenil ponuditi raznim strokovnjakom, ki jih primanjkuje, tudi benefice, tako da bodo rajši prihajali v to delovno organizacijo. Voditelji kombinata zagotavljajo, da se ne bodo več ponovile stare napake in slabosti. Ves kolektiv se zaveda pomena kosovskih termoelektrarn za gospodarstvo države in bo zato dal vse od sebe, da bo tok pritekel brez zastojev.

MUHAHED SHKOZA

stava jugoslovanskih exlibrisov, doslej najpopolnejši tovrstni pregled.

Skulpture Luja Vodopivca

AJDOVŠČINA — V Pilonovi galeriji bodo danes, v petek, 24. oktobra ob 18. uri odprli kiparsko

Vedno zunaj

Nekatera beograjska gradbena podjetja zaslužijo v tujini več kot doma

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 21. okt. — Letošnje leto bo za beograjske gradbenike po vrednosti del, ki jih izvajajo v tujini, rekordno. Po dosedanjih dinamičnih računah, da bo vrednost opravljenih del presegla 8 milijard dinarjev, kar je več, kot bo ta operativna dosegla v Jugoslaviji.

Največji beograjski gradbeni izvozniki je Energo-projekt. Zaradi velikega ugleda, ki si ga je ta firma pridobila zlasti v državah v razvoju, se je njena dejavnost v tujini še močno razširila. Doslej je Energo-projekt opravil v tujini (če dodamo vrednost vseh letošnjih del) za 569 milijonov dolarjev del.

Vrednost del v prvem polletju se je v primerjavi z ustreznim obdobjem lanskega leta podvojila, po sklenjenih pogodbah pa pričakujejo, da bo v vsem letu za 80 do 90 odstotkov večja kot lani. Kolikšen je pomen Energo-projekta in njegovega uspeha, se najlepše vidi iz naslednjih primerjav: beograjski gradbeniki opravljajo 62 odstotkov vseh del jugoslovanske operativne v tujini, samo na Energo-projekt pa pride 65 odstotkov vrednosti del beograjske operativne.

Poleg tega podjetja so najuspešnejši na tujih gradbiščih še Ivan Milutinović, Trudbenik, 7. jul in Minel Skoraj 38 odstotkov opravljajo del iz operativne visokih gradenj, 2 odstotka manj pride na vodne gradnje, 24 odstotkov pa na nizke gradnje.

V beograjskih gospodarskih krogih je zdaj zelo aktualno vprašanje, kako bi bolje izkoristili priljubljenost, da bi ob tolikšem porodu gradbenikov v tujini zagotovili tudi večji izvoz razne domače opreme in sušificirane materiala. Sodiijo, da

razstavo Luja Vodopivca. Prirejata jo študentski kulturni center iz Ljubljane in Pilonova galerija. Razstava no odprta do 16. novembra.

Jeseniški DOLIK v Trbovljah

TRBOVLJE — Danes, v petek, 24. oktobra ob 18.

uri bodo v galeriji trbovjskega Dejavskega doma odprli prvo likovno razstavo te sezone. S 35 deli se odo predstavili jeseniški likovniki, člani Svobode »Tone Cufar« DO-LIK. Razstava, pri kateri otvoritvi bo sodeloval Trbovjski oktet, bo odprta do 4. novembra.

T. L.

KOT DOJENČKE — Miro hrani ribe vsake štiri ure.

Foto: B. L.

Fant, ki redi ribe

Biolog Miro Kraljević se ukvarja z umetnim vzgajanjem in razmnoževanjem morskih rib — Vmes pa še študira

SPLIT, oktobra — V Jugoslaviji vsako leto z večjo zaskrbljenostjo ugotavljamo, da je rib v našem morju vse manj. A na žalost le ugotavljamo, ponekod drugod, kjer imajo neprimerno večje morske površine in je tudi pomanjkanje rib mnogo manj pereč problem, kot pri nas, na primer v Franciji, Italiji, Izraelu in na Japonskem pa imajo še vrsto strokovnih institucij za umetno vzgajanje in razmnoževanje morskih rib. Pri nas smo začeli s tem pionirskim delom šele letos. Z njim se ukvarja en sam človek, pa še ta ni profesionalce, temveč študent.

To je 25-letni Miro Kraljević, diplomirani biolog, ki se je odločil, da bo študiral na tretji stopnji. Potem ko je kot praktikant delal v živalskem vrtnu, veterinarski bolnišnici in v nekaterih gospodarskih organizacijah, so končno uslišali njegovo željo in mu na Oseanografskem inštitutu v Splitu omogočili, da začne s pionirskim delom na področju umetnega vzgajanja morskih rib. Inštitut mu plačuje samo zavarovanje, sicer pa jih ne stane niti dinarja.

Eno od podjetij, ki je tudi sorazmerno uspešno delovalo na tem področju, je Ivan Milutinović. Za dela pri gradnji ladjedelnic in pristanišč Čalna v Bangladešu je zagotovilo dobavo razne domače opreme za več kakor 13 milijonov dinarjev. Pri uresničitvi te pogodbe bodo sodelovali Goša iz Smederevske Palanke, ljubljanski Litostroj, reški Vulkan in trsteniška Prva petoletka.

Delu naših gradbenikov v tujini pripisujejo v Beogradu vse večji pomen. Vrednost teh del precej presega vrednost celotnega neposrednega izvoza vsega beograjskega gospodarstva.

SLOBODAN VUKMIROVIĆ

Težave s hrano

Glede na tak odnos je jasno, da je fant tudi pri svojem delu zelo prepusten samemu sebi. Potem ko se je nekaj časa ukvarjal s posirami in krapi, se je odločil, da bi začel umetno vzgajati komarce ali podlanice (sparus auratus). To je sicer precej redka riba, a sodi v prvo kvaliteten vrsto, tako za znani ljubini. Prav zaradi njene okusnega mesa je pričakovati, da bi imeli uspehi v umetnem vzgajanju tudi precejšen ekonomski učinek.

»Prve komarce smo uveli v Kaštelanski zaliv. Takoj sem jih dal v formalin in so služile za pravo spoznavanje s to vrsto rib. Ko sem jih nekoliko bolje spoznal tudi »znatraje«, se seciranjem sem izgubil izredno veliko časa, smo šli na nov lov. Ok

rog 30 smo jih ujeli, toda v inštitut smo jih pripeljali samo 25, druge so na poti poginile. Prva težava je nastala, ker nisem vedel, s čim bi jih hranil. Kmalu sem odkril hrano, s katero so se obdržale pri življenju, vendar jim ni bila posebno po godu, saj so je precej pušale. Potem sem iskal hrano po »njihovem okusu«. Jasno mi je postalo, da je mešanica beljakovin, ribje moke in pivskega kvasa dobra, še da nes pa ne vem kakšno razmerje jim najbolj ugaia.

Miro se je zares lotil pionirskega dela. Vsaj pri nas tako pravi, da se pri vsaki majenkosti zamudi po nekaj dni, včasih celo nekaj tednov po nepotrebnem izgublja čas. Toda izkušnji pri nas ni, tistih iz tujine, ki jih išče v tuji strokovni literaturi pa ne najde, saj znanstveniki s tega področja po vsem svetu ljubosumno skrivajo svoja odkritja. Marsikje so v umetnem vzgajanju rib dosegli že izvrstne uspehe (umetno opravljuje cel biološki cikel), kar se bo al pa se že kaže tudi v gospodarstvu.

Kot da bi opazoval otroka

»Kljub temu, da sem po nepotrebnem izgubil veliko časa in da nimam prave moči in podpore, se nisem

izgubil volje,« nadaljuje mladi biolog. »Najbolj zadovoljen sem, ker so ribice v treh mesecih zrastle od 2 in pol na preko 10 centimetrov in da so še žive. Pravkar sem jih razdelil v dva bazena: ene hranim z umetno, druge pa z naravno hrano. Kakšni bodo rezultati, še ne vem, to bo jasno šele čez nekaj tednov. Potem bom vse moči napel zato, da dosežem svojo najboljšo težo, okrog 25 do 30 dekalogramov.«

Venomer ponavlja, da smo Jugoslavlani že tako v precejšnji zamudi in da je skrajni čas za zagotovitev pogojev za intenzivno vzgajanje morskih rib. Prehranjevanje svetovnega prebivalstva zahteva umetne pogoje, najdlje smo glede tega šli v kmetijstvu, sedveda pa ne bi smeli pozabiti tudi na ribe.

Miro Kraljević štirikrat dnevno hrani svoje komarce, na vsake štiri ure, vmes pa študira: tiste redke materiale, ki mu lahko pomagajo pri delu z ribami, pa še vse drugo, kar je potrebno za študij na tretji stopnji.

»Moje ribice me izredno zanimajo, pa tudi razveseljujejo. Prav tako je, kot če imaš otroka in opazuješ, kako se spreminja in razvija. Moje delo je izredno zanimivo, aktualno, upam pa, da bo za naše gospodarstvo tudi donosno.«

BORIS LENIC

Novice

Arheološka dela v Stobiju

TITOV VELES — V antičnem mestu Stobi, v bližini Ritovega Velesa, ki sodi med največje arheološke lokalitete na Bal-

kanu, se bodo arheološka dela nadaljevala. Skupine arheologov bodo raziskovale šest najpomembnejših objektov: episkopsko baziliko, stnagovo, gledališče, teodozjansko in peristerijsko palačo in notranje urbdre. Raziskave naj bi dale podatke iz heleniistične, zgoonlebizantinske in rimske dobe.

Ustanovitev koroške sekcije društva exlibris

RADLJE OB DRAVI — V tukajšnji osnovni šoli bo 25. oktobra ob 12. uri ustanovni občni zbor koroške sekcije društva exlibris Slovenije. V galeriji Ars bo nato odprta raz-

stava jugoslovanskih exlibrisov, doslej najpopolnejši tovrstni pregled.

Skulpture Luja Vodopivca

AJDOVŠČINA — V Pilonovi galeriji bodo danes, v petek, 24. oktobra ob 18. uri odprli kiparsko

Družbeni razvoj

Mikroelektronika — tretja tehnološka revolucija

Iskra preskakuje obdobje

V osnutku dogovora o družbenem načrtu Slovenije za obdobje 1976—80 je na nekem mestu zapisano, da bo elektroindustrija v naši republiki tudi v prihodnje najproduktivnejša gospodarska panoga. Zlasti je poudarjen pomen elektronike. Njena vloga pri sodobljajanju proizvodnih procesov in pri širjenju avtomatizacije v gospodarstvu in družbi nasploh aures narašča izjemno strmo, tako rekoč vsak dan, pred našimi očmi. Pri tem pa se, če imamo v mislih zastarela orodja ozroma proizvodna sredstva, pa proizvodni postopek v mnogih naših tovarnah, tega dejstva še ne zavedamo vsi enako močno.

Elektronika ima v resnici takšno naravo, da je ni samo moč, ampak jo je sploh treba šteti za infrastrukturo. To stoji tudi v omenjeni družbeni listini.

Se pravi, da je dandanes elektronika neogibna nujnost vsakršnega sodobnega gospodarjenja in sploh nujni pogoj za gospodarski in družbeni napredek.

Ko dandanes pri nas izgovarjamo besedo elektronika, imamo v mislih predvsem dvojce: prvič, mikroelektroniko in drugič Iskra, veliko slovensko sestavljeno organizacijo »družnega dela, nosilsko naše elektroindustrije ali, določene povedano elektronske industrije.

Kar zadeva prvo: Mikroelektronika ali mikroelektronska veja in sistemi, oboje pomeni uresničitev zamisli, pri kateri nimamo več opraviti s posamičnimi elementi, karvež stopajo na njihovo mesto celotna integrirana, funkcionalna veja, ki in izdelujejo hkrati, obenem z njihovimi funkcionalnimi povezavami. In kar je bistveno in za nepoznavalca nemara tudi presenetljivo, ves najmanjši integrirani sistem, ako ga smamo ako imenovati, je kot večplastni relief posebnih polprevodnih plasti, ki sestavljajo integrirano vezje z elementi in zvezami, vtisnjen v svojo osnovo, vzemimo, v ploščico iz silicijevega monokristala. Ves ta sklop (izvedenec mi pravijo chip) meri le nekaj kvadratnih milimetrov.

»Življenjski nazor«

Kar zadeva drugo, Iskra: njena usmeritev v mikroelektroniko, v aktivno nadaljevanje tretje tehnološke revolucije, kot imenuje odkritja in uporabo mikroelektronike (prva revolucija je iznajdba elektronike, druga iznajdba tranzistorja), o čemer bomo kasneje podrobno govorili, izhaja iz Iskrinega naslednjega življenjskega nazora, da tako povemo: Podpirati in razvijati velja zlasti tisto industrijo, ki ima za fundament intelek-

tualno strokovno in znanstveno delo. To je industrija, ki mora zaposlovati veliko visokokvalificirane delovne sile. Ta industrija proizvaja inženiringe, izdeluje opremo, ki ni predmet pretirano množične uporabe, je pa pretežno rezultat visokokvalificiranega dela in znanja. Za Slovenijo to konkretno pomeni pospešeno usmeritev v računalniško proizvodnjo, v proizvodnjo mikroelektronike, telekomunikacijskih sistemov, opreme za avtomatizacijo, specializiranih artiklov visoke stopnje kemijske obdelave, kot so farmacevtski proizvodi in podobno.

Seveda bi bilo moč pričujočemu »življenjskemu nazoru« še kaj dodati, ga še nadrobneje razčleniti in razmišljati, na primer, se dlje, o strojegradnji, ki ima v Sloveniji veliko in najboljšo tradicijo in beleži velike uspehe in ki dobiva prav z vpeljavami mikroelektronike kot nepogrešljivega sestavnega dela nov zagon, »vežo aktualnost in prodornost,« vendar pa je za namen, ki se mu tokrat posvečamo, povedanega v načelnem smislu dovolj.

Mislimo govoriti predvsem o Iskrini dolgoročni usmeritvi v proizvodnjo mikroelektronike, s čemer razumemo, kot že povedano, proizvodnjo integriranih vezij, računalnikov, telekomunikacijskih sistemov, sistemov za avtomatizacijo delovnih procesov, urejanja prometa itd., »emur vsemu pa je zopet temeljni zidask sklop integriranega vezja. Tako se pravzaprav zme-raj vrtno v krogu; brez mikroelektronike ne bi bilo računalnikov, ne bi bilo sodobnih informacijskih sistemov, ne bi bilo sodobnih telekomunikacijskih sistemov z uporabo satelitov, ne bi bilo tudi modernih televizorjev, radijskih aparatov, pralnih strojev, programatorjev za pečice itd. Ne bi bilo sodobnih naprav, ki jih potrebujemo armada in vseljudski odpor, vzemimo sistemov za odkrivanje sovražnika v megli, vodi in zraku, pa sistemo, ki samodejno vodijo raketne strele k cilju, in podobno.

Iskrina odločitev, da se bo lotila proizvodnje mikroelektronike oziroma integriranih vezij, je že sedaj najbrž docela razumljiva, tako »uspešno« vloga igra mikroelektronika v celot-

nem družbenem gospodarstvu, kot smo morda že uspeli bežno pokazati. Vendar pa je tako odločitev narekovala še neka druga prvina, ki prav neposredno izvira iz tako imenovane Iskrinega »življenjskega nazora«. To je prednostna vloga intelektualnega dela in znanosti v celotni sgradi proizvodnje mikroelektronike, v celotnem proizvodnjem procesu. O vsem kar zadeva mikroelektroniko v eni splošni gospodarski in družbeni prepletenosti, se pogovarjamo z Milošem Kobetom, direktorjem za inovacije v družbenem podjetju Iskra. Miloš Kobe nam vodilno vlogo intelektualnega dela in znanosti v mikroelektronski proizvodnji nazorno upodablja na majhnem, nekaj kvadratnih milimetrov velikem sklopu integriranega vezja — na chipu. V tem drobem delčku je skrito 90 odstotkov intelektualnega dela oziroma znanja in znanosti. Ročni kalkulator na 4 računске operacije, kakršnih vidimo mnogo v naših trgovinah, vsebuje od enega do dva čipa. S tem je povedano vse.

Za svojo pamet

Če bi integrirano vezje torej uvažali (toda uvoz postavljamo tukaj le kot nekaj teoretični primer, saj je naše življenjsko pravilo naslonitev na lastne moči in vire povsod, kjer je to mogoče, poleg tega pa uvoz že zaradi strateško-obrambene pomena mikroelektronike sploh ne pride v poštev), tedaj bi se zgodilo naslednje: odpovedali bi se pravzaprav, kot opozarja Miloš Kobe, svoji pameti. Izdelovali bi namreč le ohišje in »ipke« (če mislimo na kalkulator), se pravi natančno in samo tistih 10 odstotkov, kolikor v vsakem posameznem sklopu integriranega vezja ni intelektualnega in znanstvenega dela. Drugih devetdeset odstotkov ali vso pamet bi dobivali od drugod.

V odločitvi o začetku proizvodnje mikroelektronike oziroma integriranih vezij med drugim stoji: Iskra se v načelu ne misli usmeriti »a tista mikrovezja, ki jih je moč najti v kata-

logih, na veliko serijska in standardna vezja. Tu bi težko konkurirali tujim proizvajalcem. Težiče Iskrine proizvodnje bodo integrirana vezja po naročilu. Kakšni dve tretjini proizvodnje teh vezij bo Iskra uporabila zase, za svojo proizvodnjo. Drugo bo prodajala v državi in izvažala.

Kar je po našem mnenju v Iskrini proizvodni odločitvi (če odštejemo same proizvodne učinke) bistveno in najbolj dolgoročno, to je vsakakor dejstvo, da sta bila sklep o usmeritvi v proizvodnjo integriranih vezij in z njimi povezan nakup »uže licence postavljena na dolgotrajno in temeljito lastno raziskovalno delo. V tem primeru se je izpolnilo tisto, kar se v naši državi v nedavni preteklosti pri prenosu in kupovanju tujega znanja kar po pravilu skoraj nikdar ni uresničilo: tuje znanje se »okrat postavlja na lastno raziskovalno delo, ki zavoljo svoje razvitosti tudi izbere ravno tisto tuje znanje, ki ga potrebuje za svoj lastni, avtohtoni prodor, za svoje lastno oplenitenje.

Licence v škodo

Ali povedano drugače: licenca, ki prihaja v okolje, v katerem je razvito zadavno raziskovalno delo, v katerem obstajajo primerni strokovnjaki in raziskovalci, v katerem obstaja konkretna praktična znanstvena kultura, kot lahko tudi zapišemo, ta licenca se v teh razmerah pretvaja v domačo, avtohtoni, izvirni produkt. Domače raziskovalno delo in strokovne tehnike moči jo nadgrajujejo, plemenitijo, jo prilagajajo posebnim domačim tehničnim, gospodarskim in družbenim razmeram. Taka licenca je v bistvu vzgajalnik novih lastnih raziskovalnih in tehnoloških dosežkov, ne le sredstvo za novo ali boljše proizvodnjo v konkretni industrijski panogi, v tisti, kamor se je licenca pač preselila.

Vse to pa je mogoče zato, ker je domače znanje, domače »raziskovalno delo in njegovi dosežki« ter na tej podlagi pridobljeno poznavanje problema izbralo prav takšno licenco, ki

jo je mogoče z lastnim raziskovalno-razvojnimi in tehničnim delom napraviti za svoj avtonomni izvirni dosežek.

V naši državi pa smo, kot že omenjeno, pogosto ravnali tako, da smo kupovali licence za področja, kjer ni smo imeli razvitega »lastnega raziskovalnega dela. Zato smo ali izbirali nepravne licence, ki jih kasneje nismo znali uporabiti in izrabiti, ali pa so nam licence, kljub trenutnim proizvodnim učinkom, škodovale, saj so nam zunaj izbranih družbenih razvojnih usmeritev prav diktirale svoje smeri na posameznih področjih, ker je bila takšna narava proizvodnje, ki so jo nosile v sebi oziroma sprožale; ker je ta proizvodnja pač potrebovala natanko take in nič drugačne pogoje proizvodnje, vire za proizvodnjo, infrastrukturo itd.

To pa pomeni, da takšen nenačrten in nepremišljen uvoz licenc tudi ni kot svojo posledico »orajal novih domačih raziskovalnih in razvojnih dosežkov ter kajpada raziskovalnih in razvojnih kadrov.

Danes je oзраčje (kakšna je stvar na praksa v celoti, tega še ne vemo) docela drugačna. Ni odveč podčrtati, da so ga ustvarili stališča in opozorila 10. kongresa in 7. kongresa ZKJ.

Njegova značilnost je vseobsegajoča misel o nujnem razvijanju lastnih raziskovalnih in razvojnih dosežkov ter naslonitvi celotne proizvodnje ali, širše, družbenega dela nanje.

Kjer pa se uvozu tujega znanja ne moremo odreči (docela se mu najbrž nikdar ne bomo mogli povsem, tako kot se mu najbrž ne more nobena družba), v takih primerih pa mora za prenos tega znanja obstojati doma primerno strokovno in znanstveno ter tujano znanost primerno nadgradi, prilagodi in opleniti.

Deset let priprave

Tako je, kot je kazno iz besed Miloša Kobeta, ravnala Iskra. Ko so

letošnjo spomlad kupili licenco za tehnologijo proizvodnje integriranega vezja od ameriške firme American Microsystems Incorporation iz Santa Clara v Kaliforniji, so imeli za seboj več kot 10 let raziskovalnega in razvojnega dela. Financirala sta ga Iskra in Raziskovalna skupnost Slovenije oziroma tedanji sklad Boris Kidrič, odvijalo pa se je v »dobra« inštitutu Jožef Stefan in v inštitutu za elektroniko in vakuumsko tehniko. Temeljni predmet raziskovalno-razvojnega dela je bilo raziskati, kako se »načrtujejo in izdelujejo mikroelektronski chipi.

V vseh teh letih so bili »ako ustvarjeni potrebni kadri in manje zlede, ki jih lahko zdaj docela »vrič« tuje znanje in tudi suvereno ravna z njim, ga obvlada in si ga prisvajajo. Razume se, da bo licenca sprožila tudi novo raziskovalno delo, saj se mikroelektronika nenehno razvija, domala vsak dan se pojavljajo nove tehnologije, nove oblike vezij.

Da bi podkrepli zapoved, da se sme kupovati (kadar ni drugega izhoda oziroma kadar gre za »prejeto preiskovanje celih tehnoloških razvojnih obdobji, kot, vzemimo, »vnanjo Japonci« tuje znanje le če »vstanje« primerno in pripravno »domače raziskovalno-razvojno in kadrovske zaledje, povejmo še to: Iskra si e na temeju 10-letnega raziskovalnega in razvojnega dela pridobila znanje, da je lahko prav natančno toločilo, katero tehnologijo za proizvodnjo integriranega vezja želi izbrati, med,oudarjamo, mnogimi tujimi tehnologijami.

»Iskra skače čez tehnološka obdobja« pripbja Miloš Kobe, in »temeljuje Iskrino odločitev, da je supila tujo licenco kljub lastnim »vplivim« raziskovalnim in razvojnim dosežkom, ki bi prvi hip kazali v »vrtovodnjo zgolj na lastnih raziskovalnih temeljih, takole: Velikanska raziskava« med laboratorijskim delom in »esnično proizvodnjo. Razlika je, če v laboratoriju napravimo nekaj »osov« vezij, kar ni tehnični problem, in če v industrijski proizvodnji izdelujemo 100 in 100 tisoč čipov vezij z visoko stopnjo integracije, kar seveda »erja primerno industrijsko opremo, nadstrjsko organizacijo in proizvodnjo znanja. Če bi hoteli vse to napraviti sami, tedaj bi potrebovali nekaj let.«

Tako se za Iskra začenja novo obdobje v tvornem soustvarjanju in nadaljevanju tretje tehnološke revolucije, nekeje v Ljubljani, v novih proizvodnih prostorih, kjer naj bi že leta 1978 izdelali približno 500 tisoč čipov različnih vrst. Domači strokovnjaki bodo vzeli v svoje roke v »pomembni proizvodnji testiranje in assembliranje« (dajanje v ohišja in povezovanje) čipov in pa sila zahtevno načrtovanje vezij. Mikroproščine, na katerih vezje je, bo zanje spocetka izdeloval tuji proizvajalec, vendar le dotle, dokler si ne bodo prisvojili tudi tega postopka.

Primož Zagar

SPORT SPORT SPORT

ODBOJKA

NA EVROPSKEM PRVENSTVU V BEOGRADU

NOGOMET

V 2. AMATERSKI LIGI

DOMAČI ŠPORT

Jugoslaviji je za las ušlo
senzacionalno presenečenje

Po vodstvu z 2:0 proti SZ je tekmo zgubila - Neuspehi obeh italijanskih ekip

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 24. — Prva popoldanska tekma med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo se je pričela z velikim presenečenjem. Potem ko so na samem začetku sovjetski odbojkarji razvijali vse bolj izdatno vodstvo do 11:2, je prišlo do skoraj senzacionalnega preobrata. Jugoslavlani so zaigrali kot preprosti in so prikazali tako odbojko, kot še nikoli doslej. Vodstvo nasprotnikov je kopnelo kot spomladanski sneg. Na presenečenje skoraj 4.000 gledalcev so najprej izenačili in izbojevali tudi prvi niz.

V enakem slogu so nadaljevali tudi v drugem setu, katerega so osvojili veliko bolj prepričljivo. Trener Česnokov je poskušal na vse načine zaustaviti jugoslovanski nalet, kar pa mu ni uspelo. Do preobrata pa je prišlo v tretjem nizu. Končno je sovjetski stroj le stekel in pričel domačine dobesedno mlati. Fustil jih je celo na 0.

Od tega trenutka naprej bi lahko rekli, da Jugoslavlani niso mogli več igrati na taki ravni kot prej. Izgledalo je, da se bo bojilo zmaganosti nad tako silovitim nasprotnikom. V četrtem in petem nizu je bil odpor boljši in štirikrat evropski prvaki so se morali pošteno potruditi, preden so izbojevali največji par točk 9. evropskega prvenstva.

V moški tolalinski skupini se slaba igra Italijanov še naprej nadaljuje. Zadnje dni igrajo še brez volje in tretji zaporedni poraz s Francijo je bil neizbežen. Zmagoviti pohod bivšega svetovnega prvaka Vzh. Nemčije se še naprej nadaljuje. To pot je ni mogla zaustaviti niti solidna in izredno bojevit Nizozemska. Po dveh zaporednih porazih je končno v hali «Pionir» slavila zmago tudi Madžarska, ki je odpravila najslabšo reprezentanco prvenstva, Belgijo, po 4 nizih igre.

Zenski tolalinski turnir v Zemunski hali «Pink» poteka v znamenju premoči Rumunije in Jugoslavije. Prva je danes odpravila Italijo brez večjih težav in tako so Italijanke ostale tretjič zaporedoma prazen rok. Po drugi strani pa se nadaljuje tudi zmogovit pot Jugoslavije. Niti Nizozemska ni bila «plavim» dorešen nasprotnik. Jutri igra Jugoslavija in Rumunija zadnjo dopoldansko tekmo, ki bo odločala o osvojitvi 7. mesta na končni lestvici.

V zadnjih dveh moških tekmah si novčnega finalnega dela za vrstni red od 1. do 6. mesta, so bili Bolgari že na pragu presenečenja v boju s svetovnim prvkom. Po vodstvu z 2:0 za Bolgarijo, so Poljaki zaigrali tako kot znajo in zmaga ni bila več noben problem.

Odbojkarji Sovjetske zveze pa z Rumunijo niso imeli velikih težav. V zenski konkurenci odlične Sovjetinje niso prepustile niza niti do-

Jugoslavija s svojo igro na odbojškarskem EP preseneča

bri Madžarski, kot tudi ne Česloslovačkinje Bolgarkam.

V prvi popoldanski ženski finalni tekmi je Madžarska premagala letos sicer slabo Poljsko, ki je še vedno brez zmage na tem prvenstvu.

IZIDI
Tolalinska skupina (ženske)
Zahodna Nemčija - Belgija 3:1
Jugoslavija - Nizozemska 3:0
Rumunija - Italija 3:0

LESTVICA: Rumunija in Jugoslavija 8, Zah. Nemčija 4, Nizozemska in Italija 2, Belgija brez točk.

Finalna skupina (ženske)
Včerajšnja izida
Českoslovaška - Bolgarija 3:0
Sovjetska zveza - Madžarska 3:0

Današnji izid
Poljska - Madžarska 1:3
LESTVICA: Sovjetska zveza in Madžarska 6, Českoslovaška 4, Bolgarija in Vzh. Nemčija 2, Poljska brez točk.

Tolalinska skupina (moški)
Madžarska - Belgija 3:1
Francija - Italija 3:1

Vzh. Nemčija - Nizozemska 3:0
LESTVICA: Vzh. Nemčija 8, Nizozemska in Italija 2, Belgija brez točk.

Finalna skupina (moški)
Včerajšnja izida
Sovjetska zveza - Jugoslavija 3:2
LESTVICA: Sovjetska zveza 8, Poljska in Jugoslavija 4, Bolgarija in Českoslovaška 2, Rumunija brez točk.

SPORED ZADNJE DNE
Ženske
Belgija - Nizozemska, Italija - Zahodna Nemčija, Jugoslavija - Rumunija, Vzhodna Nemčija - Českoslovaška, Sovjetska zveza - Poljska, Madžarska - Bolgarija.

Moški
Francija - Nizozemska, Vzhodna Nemčija - Madžarska, Belgija - Italija, Bolgarija - Jugoslavija, Poljska - Rumunija in Sovjetska zveza - Českoslovaška.

NOGOMET

Za enajsterico Primorja
bo jutri Sagrado trd oreh

Srečanja se bodo odslej pričevala ob 14.30

V 3. AL zanimiv derbi Primorec-Union

2. AMATERSKA LIGA

Z začetkom ob 14.30 bodo v nedeljo odigrali tekme četrtega kola. Izjemo predstavlja le srečanje S. Anna - Zarja, katerega bodo odigrali že jutraj, in sicer ob 10.30. Po zmagi nad Isonzom in remiju z Vesno navijajo Zarje upajo, da ne bo ekipa s prvega letošnjega gostovanja prišla domov prazen rok. Upanje navijačev je povsem upravičeno, saj so «rdeče-beli» pokazali prav v derbiju z Vesno odlično in lepo igro, posebno pa se je izkazal napadalec Grahonja, ki je v dveh prvenstvenih tekmah dal že dva gola. Bo tudi jutri uspejo pri Grahonji do gola in Zarji do točk?

Primorje bo igralo v Zagreju proti enajsterici Sagrada. Gostovanje proške enajsterice bo verjetno precej naporno, saj so furlanske ekipe na domačih tleh trd oreh za vsakega nasprotnika. Kot zanimivost naj

omenimo, da je enajsterica Sagrada v prvih treh prvenstvenih tekmah izbojevala tri remije in zato domačini v nedeljo računajo na prvo zmago. Tega se primorjani dobro zavedajo, vendar na obupajo, kajti v Zagreju gredo z namenom, da odnesejo vsaj eno točko.

Gost Vesne bo tržaški Libertas, ki povzroča vsako leto (vsaj v Križu) precej pregrevanje «plavim». Struktura enajsterice Libertasa se ne razlikuje od one v lanskem sezoni. Vodstvo Libertasa je letos zaupalo lanskim nogometašem, čeprav so lani nekoliko razočarali. Mnogi so namreč predvidevali že lani, da bo Libertas z lahkoto osvojil prvenstvo, vendar ni bilo tako. Tržačani so se kakor uigrano in solidno moštvo, ki igra lep nogomet. Morda pa jim manjka nekoliko odločnosti in agornosti, predvsem pa podpora navijačev, ki jih imajo zelo malo. Kriška Vesna pa ima prav te lastnosti, in sicer odločnost, borbenost in podporo navdušenih kriških navijačev, ki bodo prav gotovo tudi jutri igrali vno vlogo v tekni z Libertasom, kjer ima Vesna možnost osvojitve tudi celotni izkupiček.

V ostalih tekmah predvidevamo delitev točk med ekipo Edile Adriatica in Campanelle, zmago Aurisina nad Flaminio, dve točki za Costalunga v dvoboju z Villessejem, zmago Rosandrea nad Foglianom in delitev točk med Isonzom in De Macorijem.

3. AMATERSKA LIGA

Že v drugem kolu skupine P imamo na sporedu derbi med Primorcem in Unionom. Predvidevamo, da sicer naklonjena Trebencem. Ti so se v predprvenstvenih tekmah pokazali kot precej uigrano in solidno moštvo, ki lahko upravičeno računa na končno zmago. Za dosego tega cilja pa si Primorec ne sme dovoliti spodrsilajev in zato jutri Trebenci startajo na zmago.

Gaja bo gost novince S. Andrea, ki je nezanka tega prvenstva, saj Tržačani letos igrajo prvič. Če ne bo prišlo do presenečenja bi morali gajejci (vsaj zaradi izkušenosti) odnesti vsaj eno točko.

Čeprav v gosteh, bo Breg igral v Dolini, in sicer proti Domiu, ki je lani za las zgubil priljubljenost, da bi igral v 2. AL. Predstavnik Domia so bili namreč izločeni šele po dodatni odločitvi tekmi z Aurisino. Kar jim ni uspelo lani, računajo, da jim bo uspelo letos, vendar bodo jutri naleteli pri Brežanah na močan odpor in prepričani smo, da «plavi» ne bodo igrali podrejene vloge v tem občinskem derbiju.

Enajsterica Krasa bo gost Samp-

TOLIP

1. — prvi	1 2
2. — drugi	2 1
3. — prvi	X
4. — drugi	X
5. — prvi	1 2
6. — drugi	2 1
7. — prvi	1 2
8. — drugi	2 1
9. — prvi	1 2
10. — drugi	2 1
11. — prvi	1 2
12. — drugi	2 1

KOLESARSTVO

Veterani zadnjič
za 3. pokal Adrie

Lonjerska ekipa bo tokrat startala brez Maverja

Jutri se bo v Dolini zaključila letošnja izredno dolga kolesarska tekmovalna sezona, vsaj kar se tiče medprvenstvenih tržaških tekmovalcev. Na 60 km dolgi progi okrog tovarne GMT se bodo spoprijeli tržaški kolesarji za 3. pokal lonjerske Adrie, ki prireja to zaključno tekmovalno, potem ko je v začetku aprila priredila tudi otvoritveno dirko (na krožni progi Bazovica — Padriče — Gropada in cilj v Lonjerju).

Lonjerski kolesarski delavci bodo tako zaključili letošnjo tekmovalno sezono, žal, pa ne bodo mogli predstaviti na startu svojega popolnega moštva. Manjkalo bo namreč zastavonoša in kapetan ekipe Maver, ki še ni okrevljal po hudem padcu. Ostali štirje pa bodo poskušali vse, da bi se dobro izkazali na domači prireditvi. Marušič, Macarol, Bonanno in Vizičini bodo na vsak način skušali prispeti med prvimi na cilj in osvojiti vsaj častna mesta, potem ko jim je uslo prvo mesto na skupni lestvici.

Klavdij Marušič, Adriin veteran

Tu se bosta za zmago potegovala Dal Ben in Zerial, ki imata enako število točk, vendar pa izgleda, da ima član tržaškega kluba SCAT Dal Ben večje možnosti za končni uspeh, saj je bolj stano viten kolesar, opravil pa je doslej le osem voženj za prvenstvo, namesto vsaj devetih.

Start dirke bo ob 9.30 izpred občinske palače v Dolini. celotno tekmovalno bo pri moralo trajati okrog poldruge ure, ko bi morali vsi prizojti na zaključni cilj, ki bo postavljen na cesti proti Prebencu, 1.200 metrov od križišča poti med Boljuncem in Dolino.

R. Pečar

NOGOMET

LIMA, 24. — V povratnem srečanju tekmovalja za ameriški nogometni pokal je Peru premagal Kolumbijo z 2:0. Ker so v prvem srečanju zmagali reprezentanti Kolumbije, bodo morali zdaj odigrati še eno tekmo.

OBVESTILO

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

KOŠARKA

SPDT - smucarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tekmovalno v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Kosjso.

Z VRSTO NOVOSTI V EKIPI

JUTRI BO BOR STARTAL
TUDI V PROMOCIJSKI LIGI

Slovenske ekipe računajo v tem kolu na skupno osem točk

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Jutri bo start tudi v promocijskem prvenstvu, v katerem bo kot edini naš zastopnik nastopil Bor, ki si je že lani priboril pot do finalnega dela in je le v tretjem srečanju za prestop v D ligo klonil Libertasu.

Letos pa bo Bor igral znatno prenovljen, poleg tega pa je vodstvo ekipe prevzel Mario Mari. «Plavi» bodo igrali brez Adrijana Sosića, Aleksandra Sirkina in morda tudi brez Ambrožiča (vsi trije so poškodovani).

Jutri se bodo naši košarkarji v prvem kolu pomerili s peterko Inter 1904, ki je novinec v tej ligi. Brez treh standardnih igralcev bo za Bor jutrišnja tekma izredno težka.

MLADINCI

Poletovci in borovci bodo igrali v gosteh. Bor se bo na Greti spoprijel s peterko SABA in bo skušal osvojiti prvi par točk, saj bo v moštvo spet vstopil center Karel Ražem, ki je okrevljal.

Poletovci pa se bodo v Šklednju pomerili s Servolano, ki je v prvem

roku doživela visok poraz proti Interju 1904 (37:83). Nedeljska zmaga je dala poletovcem nov polet, tako da je pričakovati lep nastop naših košarkarjev in s tem seveda nov par točk.

«POMLAD»

V Šklednju bodo jutri igrali tudi Kontovelci. Servolana res ni nasprotnik, ki bi se lahko kosala s Pall. Trieste, proti kateremu so Kontovelci izgubili le za nekaj točk. Čuk, Stare in ostali bodo jutri morali jurisati na zmago, če hočejo ostati v borbi za osvojitve enega od prvih dveh mest.

Bor bo tudi danes naletel na močnega nasprotnika, na Italsider. Srečanje je odprto vsakemu izidu.

NARASČAJNIKI

Danes bo lahko trener Stare razvrstil najboljšo postavbo v srečanju z Rikreatorjem. To se pravi, da bo lahko računati tudi na Klavdija Marušiča, ki je duša tega moštva. Poletovci pa bodo po zmagi v derbiju s Kontovelom morali igrati proti Ferroviariu, ki ima morda najboljšo naraščajniško ekipo v Trstu. Ferroviario je namreč v prvem kolu zanesljivo odpravil Inter 1904 s 57:36.

Skratka, v vseh treh prvenstvenih računano na osvojitve osemih točk, to se pravi točno polovico celotnega možnega izkupička. V hudi konkurenci pa bi bil to že lep uspeh, edko

NOGOMET

ZA SREČANJE S POLJAKI

ITALIJANI
V VARŠAVI

VARŠAVA, 24. — Italijanska državna nogometna reprezentanca je danes priselila za letalno v Varšavo, kjer se bo v okviru tekmovalja za evropski pokal narodov srečala v nedeljo s Poljsko. Ob 15.30 so italijanski igralci na igrišču Gwardie že opravili prvi trening.

Zdaj je že gotovo, da Capello ne bo mogel igrati v nedeljo proti Poljakom. Oteklina na njegovem levem kolenu se je sicer zmanjšala, vendar ne toliko, da bi lahko že nastopil. Njegovo mesto bo prevzel Cucureddu, ki bi se moral prav v nedeljo poročiti, a je poroko preselil na ponedeljek, ko so ga obvestili, da je poklican v državno reprezentanco.

PARIZ, 24. — Tudi v Franciji bodo uvedli podobno športno stavko, kot je TOTOCALCIO. Zanimivo pa je, da za to športno stavko ne bodo veljali le nogometni izidi, ampak bodo upoštevali tudi prvenstvene tekme v košarki, odbojki, rugbyju in druge.

TOTO

Brescia - Spal	X
Catania - Atalanta	1 X 2
Foggia - Varese	X 2
Genoa - Brindisi	1
Novara - Palermo	X
Pescara - Piacenza	1 X
Reggiana - LR Vicenza	1
Sambened. - Catanzaro	1
Taranto - Avellino	X
Ternana - Modena	1 X 2
Padova - Venezia	1 X
Messina - Parma	X
Messina - Siracusa	1 X

V NEDELJO NA GORIŠKEM

Abdom Pamich bo sodeloval
na memorialu «G. Simone»

Tekmovanje sodi v okvir italijanskega prvenstva v hoji na 20 km

Korpus finančnih stražnikov «Fiamme Gialle» priredi jutri, v nedeljo, tekmovalje v hoji na 20 km, ki bo veljalo za italijansko društveno prvenstvo kategorij juniorjev in seniorjev. Tekmovanje spada v okvir kulturno - športnih manifestacij, ki jih korpus finančnih stražnikov pripravlja v spomin na generala Gaetana Simona, ki je predsedoval olimpijskim igram v Rimu.

Tekmovanje bo ob 9.30 s startom v Sredipolju. Tekmovalna proga se bo odvijala od Sredipolja po Poljanu, Zagreju, Gradiscu, Fari do Gorice (most »J. Avgusta«, ulice Lungo Isonzo, Leon, Leopardo, Diaz, Korzo Italija, Ul. Aquileia). Cilj bo na šolskem stadionu na Rojcih.

Na jutrišnjem memorialu bodo med drugim nastopili znani tekmovalci, kot so Visini, Zambello in olimpijski prvak Abdom Pamich.

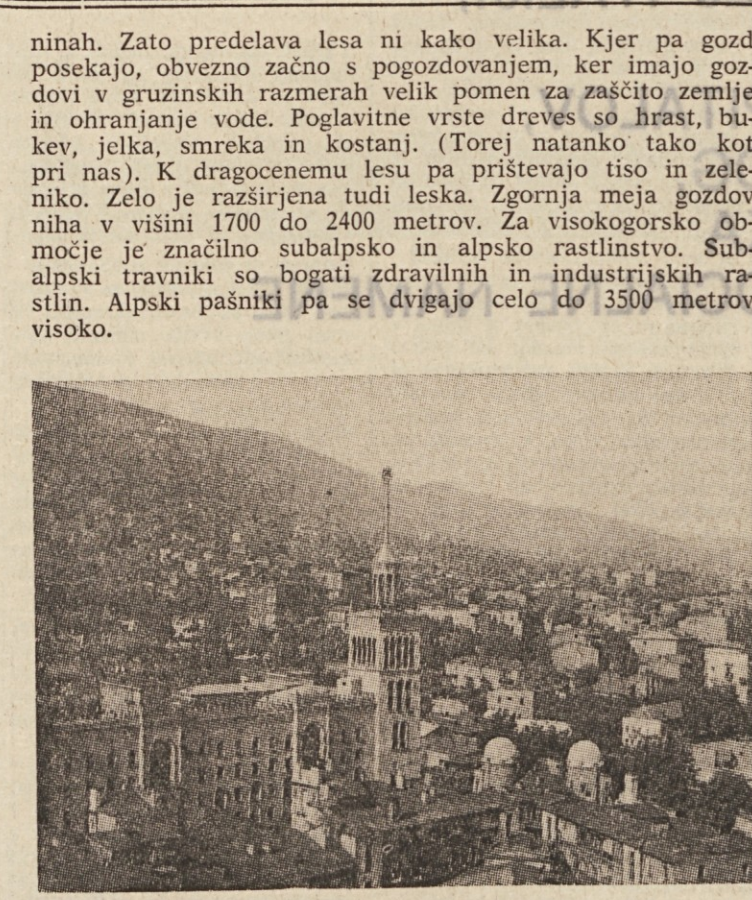
OLIMPIJSKE IGRE

Delavci stavkajo

MONTREAL, 24. — Na olimpijskem naselju v Montrealu so dela že tri dni ustavljena zaradi stavke delavskega ceseja zaradi protesta proti političnim oblastem, ki so sestavile «črno listo delavcev». Ta lista namreč omogoča vstop v naselje le »zapnim delavcem. 300 delavcev je moralo tako opustiti delo. Ostalih 2000 je zato zlečlo s stavko.

KOŠARKA

ZADAR, 23. — KK Zadar je za 15 dni izključil svojega standardnega igralca Čedomirja Perinčiča zaradi nediscipline in slabe forme.

Pogled na Tbilisi

niška). Stevilna izmed njih so zelo slikovita. Se posebej bogato je z jezeri Džavahetsko pogorje, kjer je več kot petdeset jezer vulkanskega izvora. Največja jezera so Paravani, Hozapini, Tabackuri in Hančali. Najbolj priljubljena pa so med turisti gorska jezera Rica, Amtkel in Erco. Visoko v gorah leži globoko jezero Keli, kjer ima izvir reka Ksani. V prosorji, smaragdni vodi tega jezera celo julija plavajo prtilikavi ledeniki. Tik ob morju, v bližini mesta Poti, pa leži jezero Paleostomi, ostanek morskega zaliva, kamor se je bila nekoč izlivala reka Rioni. To jezero je pretočno, z morjem ga povezuje reka Kaparča. Razen naravnih jezer so v Gruziji med gradnjo hidrocentral in namakalnih kanalov umetno ustvarili tudi celo vrsto jezer — vodnih rezervoarjev kot Hramsko, Džandarsko, Saorsko, Tbilisjsko, Sionsko in Gumatsko jezero ali morje. (O Tbilisjskem morju bom kasneje še zapisal nekaj vrstic).

Gruzija je tudi bogata rudna dežela. Njeno glavno mineralno bogastvo je mangan. Po količini zaloga in kvaliteti rude je Čiaturski rudnik mangana eden najbogatejših tovrstnih rudnikov na svetu. V nedrhih republike so še premog, barit, kalcedon, diatomit, ahah, baker in svinec ter dragoceni in cenjeni gradbeni kamen. Poseben zaklad gruzinske dežele tvorijo mineralni vreli, ki so jih našli več kot 1400. Približno polovica vrelecev je toplih in vročih (termalnih). Svetovno znani so vreli Boržomi (zares, mineralno vodo boržomi dobiš po vsej Sovjetski zvezi) in Chaltubo.

V Gruziji najdemo tudi zelo bogato rastlinstvo. Našli so več kot 4000 vrst divjih rastlin. Tu najdemo rastlinstvo severnih dežel in subtropov, step in visokih gora, ravnin in primorja. Skoraj tretjina celotne površine republike pririva gozdovi. Veliki gozdovi leže v težko dostopnih pla-

ninah. Zato predelava lesa ni kako velika. Kjer pa gozd posekajo, obvezno začno s pogodovanjem, ker imajo gozdovi v gruzinskih razmerah velik pomen za zaščito zemlje in ohranjanje vode. Poglavitne vrste dreves so hrast, bukev, jelka, smreka in kostanj. (Torej natanko tako kot pri nas). K dragocenemu lesu pa prištevajo tiso in zelesniko. Zelo je razširjena tudi leska. Zgornja meja gozdov niha v višini 1700 do 2400 metrov. Za visokogorsko območje je značilno subalpsko in alpsko rastlinstvo. Subalpski travniki so bogati zdravilnih in industrijskih rastlin. Alpski pašniki pa se dvigajo celo do 3500 metrov visoko.

Pogled na Tbilisi

Prav tako je tudi bogat gruzinski živalski svet. V Gruziji živi nekaj vrst turorv (bikov), srne, gazele, divji merjasci, rjavi medved, volk, panter, lisica, pisana hi-jena, šakal, divje in močvirne mačke, vidre, zajci, podla-sice, kune in veverice.

Z Daljnega vzhoda so prinesli v Gruzijo pegavega jelena, kanadskega kuno in psa. Med perutnino so razširjeni fazani, visokogorski purani, kavkaški ruševci, jerebice in druga perjad. Pozimi ostanejo v Gruziji divje gosi in race, labodi, spomladi in jeseni na žerjavji, kljunčari in drugi ptici. Med pticami roparicami pa najdemo tod planiske in stepne orle, jastrebe, brkate sere in druge. V rekah in jezerih pa živijo postvri, lososi, somi, ščuke in tudi ribe, ki so posebej značilne za te kraje.

V Gruziji so tudi zelo razširjeni in pestri endemni primeri flore in favne. Tako najdemo tod kakih 500 vrst endemnih rastlin, ki rastejo na vsem svetu samo tod. Med najredkejšimi drevesi je tu picundska reliktna dolgovetna smreka, ki predstavlja ostanek pontske flore iz terciarja. Gozd, v katerem rastejo omenjene smreke, zavzema okrog 200 hektarjev in je od države zaščiten. Na skalnatih po-bočjih gorskega hrbita Eldar se je ob bregovih reke Iore ohranila majhna in edinstvena na svetu hresta odmirajočega eldarskega bora. Endemski primeri živalstva pa so tod »kralj divjine« gruzinski in kolhidski fazan, prav tako pa tudi

PO TRAGIČNEM SPOPADU PRI FORTE DEI MARMI

Ogromna množica na pogrebu treh policistov v Viareggio

Nezadovoljstvo med policijskimi agenti zaradi pomanjkljivih varnostnih ukrepov

VIAREGGIO, 24. — Danes popoldne se je vsa dejavnost v Viareggio ustavila za dve uri: pred občinsko palačo se je zbrala ogromna množica, da bi pospremila na zadnji poti policijske agente Mussija, Lombardija in Femia, ki so padli predvčeršnjim v srditem spopadu z dvema banditoma. Žalni sprevod se je pomikal le s težavo med ljudmi, ki so hoteli s svojo prisotnostjo počastiti še enkrat nesrečne agente. Kako mučno je smrt treh policistov odjeknila v Toskani — kjer imajo ljudje še živo v spominu umor dveh policijskih agentov v Empoliju — je pričalo na stotine venc, ki so jih poslane oblasti in uradne organizacije, predvsem pa kolegi padlih in navadni državljani.

Z ministrom za notranje zadeve Guijem, ki je zastopal vlado, so se pogrebnice svedčanosti udeležili načelnik policije Meneghini, visoki policijski in vojaški častniki, prefekti in župani iz vse Toskane ter delegacija sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL.

Medtem se vztrajno nadaljuje preiskovalno delo sodstva in ministrskega nadzornika, ki skušata ugotoviti morebitne odgovornosti za smrt treh policistov. Čeprav v uradnih krogih skušajo utišati polemiko, kaže, da je med policiisti zelo razširjeno nezadovoljstvo. Agenti kvesture v La Spezii naj bi po-

slali notranjemu ministrstvu celo pismo, v katerem uradno zahtevajo resno in učinkovito preiskavo, ki naj ugotovi, če so odgovorni za predvčeršnjo akcijo res ukrenili vse, kar je bilo potrebno za varnost agentov. Tudi pobudniki za sindikat policije so zelo ostro nastopili proti vladi in policijskemu poveljstvu, ki demokratsko sodstvo poudarja, da je po smrti treh kolegov malodajše med policijskimi agenti skorajda naravno, dodal pa je vsekakor, da ni prišlo do ostrih protestnih demonstracij. Kar zadeva akcijo, v kateri so padli trije policiisti, pa je gen. Settanni pojasnil, zakaj niso uporabili neprobujnih pištev. Njegova pojasnila niso bila zelo prepričljiva, saj se je izgovarjal, da jih uporabljajo le med nekaterimi akcijami, ker so pretežki. Glavni razlog pa je vsekakor dejstvo, da jih imajo premalo na zalogi.

Na pomanjkljivo in slabo opremo je notranjega ministra Guija opozoril tudi eden od ranjenih agentov, Domenico Guarini, ki je potolžil nad brzozdravilnico. »Črtoje, ki ga imam — je poudaril — včasih odpove. Ste videli gospod minister, kaj se mi je pripetilo: brzozdravila je odpovedala v najbolj kolidnem trenutku.«

Državni pravdnik iz Luce di Vidali, ki vodi sodno preiskavo, pa je v pogovoru s časniki poudaril, da ni naloga sodstva ugotavljanje morebitne odgovornosti policijskih voditeljev za smrt treh agentov. Dodal je, da se pravdnistvo strogo omejuje na ugotavljanje odgovornosti aretiranih banditov in se trudi, da bi čimprej zaključilo preiskavo. »Zanimna nas je — je nadaljeval — ugotoviti, kdo je streljal in v ta namen smo že odredili poskus s parafronom.«

Kaže namreč, da je ta poskus zahteval Giuseppe Federigi, ki vztrajno ponavlja, da ni streljal. Njegove izjave, pa so v odločnem nasprotju s pričevanjem Guarinija, ki trdi, da je Federigi hladnokrvno ubil apunata Lombardija, ko je ta po prvem spopadu ležal hudo ranjen na tleh.

Vtem ko se je prebivalstvo Viareggia solidarno strnilo okrog svojcev padlih in tako poslednje počastilo spomin treh nesrečnih agentov, so trije roparji napadli barano podružnico »Monte dei Paschi« v Lidi di Camaiore. Preiskovalci so prepričani, da gre za pripadnike Battinijeve tolpe, ki so hoteli izzvati policijo in dokazati, da z aretacijo vodje tolpe še ni ugnana.

Kard. Alfrink v Rimu

VATIKAN, 24. — Papež Pavel VI. je sprejel kardinala Bernarda Jana Alfrinka, nadškofa v Utrechtu na Holandskem. Visoki cerkveni dostojanstvenik je v začetku letošnjega julija sporočil, da se bo umaknil s položaja nadškofa, ko bo dopolnil svoje 75. leto. Papež ga je tedaj zaprosil, naj ostane na svojem mestu dokler ne bo imenovan njegov naslednik. Postopek za imenovanje novega nadškofa je že v teku, toda obstajajo težave zaradi trenj med raznimi strujami v vrstah holandske katoliške cerkve. Postopek za imenovanje novega nadškofa vodi vatiškani nuncij msgr. Angelo Felici.

NEW YORK, 24. — Dve od največjih ameriških petrolejskih družb sta sporčili, da bosta znižali ceno petroleja za eno stotino dolarja na vsak galun. Pred nekaj dnevi je podoben sklep sprejela tudi družba »Shells«.

PREDVČERAŠNJI ZVEČER OSVOBOJEN SIN RIMSKEGA »KRALJA KAVE«

Alfredo Danesi: sedemsto milijonov odkupnine

Danesi je bil zaprt v celici 14 dni

RIM, 24. — Neznani ugrabitelji so sinoči okoli 23. ure pripeljali Alfredo Danesija, sina znanega rimskega »kralja kave« Giovannija Danesija, v UL delle Fornaci ter ga osvobodili. Pokazali so mu avto »mini morris«, ki je last njegovega brata Roberta, ter mu veleli, naj se odpravi domov.

Alfredo Danesi je bil ugrabljen 9. oktobra zvečer, ko se je vračal domov v UL Platone, kjer ima družina Danesi razkošno vilo. Po izjavi njegovega brata Roberta je družina plačala 700 milijonov lir odkupnine.

Alfredo Danesi se je srečal s časniki takoj po osvoboditvi, toda ni hotel povedati podrobnosti o ugrabitvi, ker je bil zelo utrujen ter še vedno »pod vplivom« tragičnega dogodka. Danesi je ponovno sprejel častikanje — ten jim povedal, kaj se je zgodilo potem, ko so ga ugrabili nekaj deset metrov pred vilo. Ugrabitelji so ga s silo izvlekli iz avta ter ga posadili v nekega drugega. Na glavo so mu nataknili nekakšen šlem za motocikliste, toda kmalu je izgubil zavest, ker so ga omamili.

Dva tedna je preživel v majhni sobici. Bil je nag ter priklenjen z verigo ob zid. Vrata celice so bila

sicer vedno napol odprta, toda ni se jim mogel približati, ker je bila veriga prekratka. Spal je na zasloni postelji ter se je pokrival z dvema odejami. Ugrabitelji so ravnali z njim razmeroma človeško. Prejemal je toplo hrano in včasih so mu prinašali tudi časopise, ki pa jih ni bral, ker je bil preveč razburjen. Občasno je podpisoval dnevne časopise s katerimi so ugrabitelji dokazovali družini, da je njihov sorodnik še vedno živ.

»Da bo osvobojen, je zvedel sinoči ob 21. uri, ko so ga odvezali in odpeljali do avta. Tudi to pot so mu nataknili na glavo nekakšen šlem. Pogajanja za njegovo osvoboditev je vodil njegov oče, kateremu se je baje posrečilo, da zataji resnično premoženjsko zmogljivost družine. Začetne zahteve ugrabiteljev so bile zelo visoke: 3 milijarde lir. Denar je pripeljal na domeno mesto Alfredov brat Roberto. Ugrabitelji so mu ukazali, naj pusti avto na cesti in gre proč. Kmalu nato so se zlikovci poslastili denarja ter prepeljali avto v izgubil zavest, ker so ga omamili.

Rimska policija in karabinjerji so okrepili preiskavo v zvezi s to ugra-

bitvijo, ker doslej niso razpolagali s konkretnimi podatki zaradi odpora družine Danesi, da bi sodelovala.

Waldheim obišče Maroko, Mavretanijo Alžirijo in Španijo

NEW YORK, 24. — Glasnik OZN je sporočil, da »generalni tajnik združenih narodov« Kurt Waldheim jutri odpotuje na uradni obisk v Maroko, Alžirijo, Mavretanijo in Španijo, kjer se bo s tamkajšnjimi voditelji razgovarjal o »vprašanju Zahodne Sahare«. V sredo je namreč varnostni svet OZN zadolžil generalnega tajnika, naj nemudoma začne s posredovalno misijo med deželami, ki si lastijo suverenost nad Zahodno Saharo.

ANKARA, 24. — Turški zunanji minister je sporočil davi, da se bodo 28. oktobra začela v Ankari uradna pogajanja med Turčijo in ZDA glede bodočega statusa ameriških oporišč v Turčiji.

PO UMORU DIPLOMATSKEGA PREDSTAVNIKA NA DUNAJU

Turški veleposlanik ubit včeraj v Parizu

Atentat naj bi pripravila organizacija za osvoboditev Armenije

PARIZ, 24. — Turški veleposlanik v Franciji Ismail Erez je bil ubit danes popoldne v Parizu na nabrežju Sene. V atentatu je izgubil življenje tudi veleposlanikov sofer. Okoliščine atentata so podobne napadu na turškega veleposlanika na Dunaju, zaradi česar preiskovalci pripisujejo teroristični izpad organizaciji za osvoboditev Armenije, ki si je že prevzela odgovornost za umor veleposlanika Tunaligila.

Veleposlanik Ismail Erez, ki je bil imenovan za turškega predstavnika v Parizu pred 11 meseci, se je kot običajno davi peljal v urad po Kennedyjevem nabrežju, ko so ga teroristi napadli. Po pričevanjih nekaterih očitovcev sta bila dva ali trije, ki sta izpraznila v avtomobil saržerja svojih brzostrelk in nato pobegnili. Smrtno ranjeni sofer je izgubil oblast nad avtom, ki je zavozl s cestnice. Veleposlanik Erez, ki je bil tudi smrtno ranjen, je umrl med prevozom v bolnišnico. Policija je takoj obkrožila vso četrtno močno zastražila turško veleposlanstvo. Neznane je namreč po te-

lefonu napovedal za popoldne bombni atentat na diplomatsko predstavništvo. Komaj je zvedel za atentat na veleposlanika Ereza, se je zunanji minister Caglayavgil sesel s predsednikom republike Korotnikom, s katerim je preučil vprašanje varnosti turških diplomatov v tujini. Glasnik turškega zunanjega ministrstva je sporočil, da so bili do polne zama vsi poskusi, da bi po telefonu stopili v stik z veleposlaništvom v Parizu. Kaže namreč, da so teroristi še pred atentatom na Ereza prestigili telefonsko žico.

Turški odpravnik poslov na Dunaju pa je medtem izjavil, da so kot vse kaže morilci veleposlanika Tunaligila, ki je bil ubit v sredo, že zapustili avstrijsko ozemlje. Dodal je tudi, da ima teroristični izpad izrazit politični pečat, čeprav preiskovalci niso mogli še ugotoviti za kakšno organizacijo gre. Po njegovem mnenju je tudi zelo verjetno, da je tolpa, ki je ubila Tunaligila na Dunaju, ubila tudi Ereza v Parizu.

Veleposlanik Ismail Erez, ki je bil star 55 let, je bil eden od najbolj izkušenih turških diplomatov. Preden je bil imenovan za veleposlanika v Parizu je bil ambasador v Pragi, v Bejrutu in v Rimu, nato pa je bil tri leta generalni tajnik turškega zunanjega ministrstva.

Nasilje v Ulstru

BELFAST, 24. — Neznanci so včeraj ubili zakonca Petra in Jane Mc Kearney v njunem stanovanju na kmetiji kakih petdeset km jugovzhodno od Belfasta. Policija domneva, da je šlo za pomoto.

Medtem poročajo, da sta dva bataljona polvojaškega protestantskega gibanja »Ulster volunteer force« sporočila, da bosta začela s prihodnjim četnikom napadati angleško vojsko zaradi njenih represalij na škodo prebivalstva. Uradno vodstvo »UVF« se ni pridružilo tej pobudi, kar da slutiti, da je to protestantsko gibanje v razsulu. Angleški državni tajnik za severno Irsko je proglasil UVE za nezakonito organizacijo 3. oktobra letos.

Nobene novosti niso zabeležili glede primera holandskega industrijskega Herrema, ki je še vedno zaprt s svojima ugrabiteljema, Eddiem Gallagherjem in Mariano Coyle v neki vili v mestu Monasterveen v južni Irski. Baje so pripadniki organizacije »Irish liberation army« izjavili, da so ugrabili dva južnoirska policista, ki ju bodo ubili, če ne bodo oblasti dovolile, da Gallagher in Coylejeva odpotujeta iz Irske.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Španec Rafael Alberti antifašist, pesnik in slikar

Zupan Millo, Rafael Alberti, in Maria Teresa Leon

Rafael Alberti, ugledni španski antifašist se je z ženo v četrtek, ko so mu podelili diplomsko častnega meščana Milja, predstavil v galeriji »El Mandracchio« kot slikar, a vendarle ni mogel z likovnim izražanjem skriti svojega globokega izražanja poeta. Med trinajstimi grafičnimi deli sta na steni viseli poeziji, ob prebiranju katerih so naše »pasivne«, nenasične misli, pod vplivom stihov vzkipele in se približale, z ginjenimi občutki in srdom v srcu, dvema narodoma, ki se pod težo krutosti fašističnega režima, borita za svoje pravice in svobodo. Španiji in Cilu. Pesmi sta bili posvečeni Vittorio Vidaliju, Carlosu, tržaškemu borcu v Španiji in pesniku Pablu Nerudi. Grafike so v ostrih, a večkrat blebih obrisih izražale najbolj intimno in skrito željo ustvarjalca, da podčrta bistvenost svojega življenja. Življenje, ki je še vedno noč, a postalo bo dan. Grafika »Hija čuka«, bi prav lahko bila posebej španskega človeka, ki še živi v temi. Arhaičnost bikoborbe, ki jo Alberti začrta v rezkih obrisih, je ožna

želja po preteklosti, želja po zemlji, svoji...
Alberti se je rodil leta 1902 v Puerto de Santa Maria v Španiji. Spočetka se je predvsem posvetil slikarstvu, nato pa še pesništvu. Ko se je preselil v Madrid, je leta 1925 prejel nagrado »Premio Nacional de Poesia«. V žiriji, ki je nagrado dodeljevala, je poleg drugih znanih književnikov, bil tudi Antonio Machado. V letih od 1924 do 1936 je objavil več drugih pesniških zbirk, med temi znano zbirko »Degli Angelis«. Albertija uvrščajo v skupino pesnikov, znano pod imenom »generacija '27« v kateri so bili še svetovno znani Lorca, Guillen, Salinas in drugi. Po španski državljanski vojni, ki se je je udeležil na republikanski strani, se je Alberti z ženo, pisateljico Mario Tereso Leon, preselil v Francijo, nato pa v Argentino, kjer je s pesniškim in teaterskim ustvarjanjem nadaljeval celih 24 let.
Od leta 1963 živi v Rimu, kjer mu je bila dodeljena prva nagrada na V. razstavi figurativne umetnosti, leta 1965 pa je prejel Leninovo nagrado za mir.

Več tisoč dragocenih nasvetov in zdravil
iz ljudskega zdravilstva v knjigi

Dr. ALFRED VOGEL

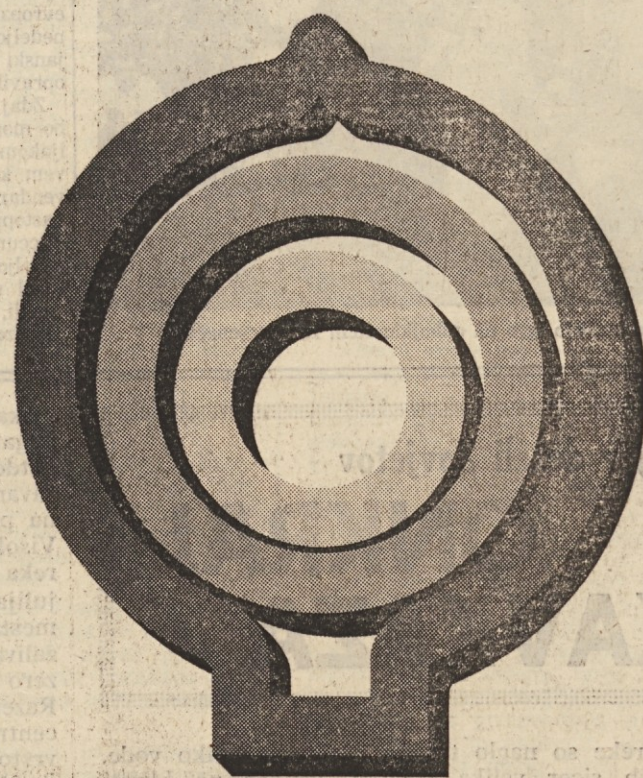
LJUDSKI ZDRAVNIK

tisoč let izkušenj
za sto zdravih let

Tržaška knjigarna, Ul. sv. Franciška 20, tel. 732487

25.-31. OKTOBRA 1975 TEDEN HRANILNICE

HRANILNICE
IN POSOJILNICE:
3350 OKENC V VSEJ ITALIJI,
26000 MILIJARD
UPRAVLJANIH KAPITALOV,
19 MILIJONOV VLOG,
POLOVICA DOBIČKA
RAZDELJENA V SOCIALNE NAMENE

HRANILNICE
in ZASTAVLJALNICE
CASSE DI RISPARMIO
BANCHE DEL MONTE
tebi na uslugo, kjer živiš in delaš